

NOVADNIEKS

OTRDIEN,
1991. gada 26. martā

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 37 — 32
(6190 — 6191)

● Laikraksts iznāk otrdienās

● Cena: abonentiem 22 kap., mazumtirdzniecībā 30 kap.

Jānis RAINIS

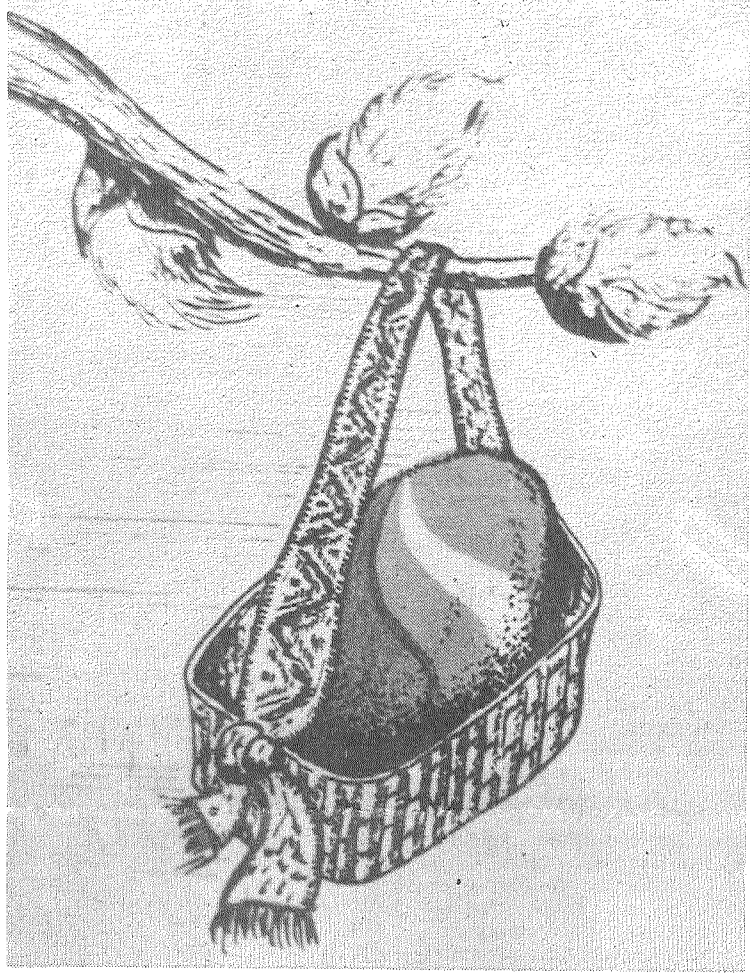
Lieldiena

Kas tur kļaudz?
Kas tur brauc?
Riteņi grab,
Vārtiņi čīkst,
Pātaga plīkst,
Suniši reju reju,
Ļautiņi skreju skreju,
Visi bērniņi sauc:
«Lieldiena, Lieldiena brauc!»

Lūk, skaista sarkana ola!
Kas par to vairāk sola?
Lūk, balti pūpolu zariņi!
Tie ir jums, mazie gariņi.
Kas agri ceļas, —
Apaļš kā pūpols vejas:
Se tev smiķš, smiķš, smiķš!
Te labas gardas lietīņas!
Kur tām atrast vietīņas?
«Vēderiņā! Vēderiņā!»

Viss apēsts līdz galam —
Ko lai vairāk darām?
«Prom tukšos traukus vāc!
Nākamgad pilniem nāc!»

Sveicam «Novadnieka»
lasītājus gaidāmajos svētkos —
Lieldienās! Lai gaisā
Lieldienu prieks
Jūs pavada visās turpmākajās
gaitās!

Laukiem — mūsu kopīgās rūpes

Latvijas Republikas valdība veic pasākumus, lai nepieļautu pārtikas produktu ražošanas sašaurināšanos gaidāmajā lauksaimniecības privatizācijas periodā. Tās sēdē tika pieņemts lēmums «Par lauksaimniecības ekonomikas stabilizāciju». Ar šo valdības lēmumu noteiktas jaunas iepirkuma cenas graudiem, cukurbietēm un līniem. Samazinātas sociālā nodokļa likmes zemnieku saimniecībām līdz 19 procentiem, bet lauksaimniecības uzņēmumiem līdz

18,5 procentiem. Valdība nolēmusi izveidot īpašu sadārdzinājuma kompensācijas fondu lauksaimniecībā 1991. gadam 393 miljonu rubļu apmērā un pārņemt kā valsts parādus bankas ilgtermiņa aizdevumus saimniecībām, izņemot aizdevumus, kas saņemti ražošanas vajadzībām un ko lauksaimniecības uzņēmumu konversijas gadījumā pārņems īpašuma pārmantotāji.

LETA

Stabulniekos paju sabiedrība būs

Drīz pēc tam, kad iznāca laikraksta «Novadnieks» 12. marta numurs, kurā stāstījām par tagadējā Kirova kolhoza pārtapšanu paju sabiedrībā «Druva», redakcijā atskanēja zvans, ka nekā tam līdzīga nav un nez vai būšot, ka pieminētāji pārskata sapulcē gājuši runa tikai par to, ka vajagot pāriet uz šādu sabiedrību.

Raksts laikrakstā tapa pēc telefona sarunas ar saimniecības vadītāju Bronislavu Laizānu, autors viņa teikto bija sapratis kā jau notikušu faktu (par neprecizitāti atvainojos lasītājiem). Kopsaimniecībā uz vietas grāmatvedības darbinieces visai skeptiski raudzījās uz perspektīvu par paju sabiedrības tapšanu Stabulnieku pagastā, jo nekas neesot darīts, pat neesot komisijas, kas izstrādātu šīs sabiedrības nolikumu un statūtus, neesot arī naudas, lai, kā tas ir kaimiņos agrofīrmā «Turība», atmaksātu mantisko paju vērtības tiem, kas tādās apvienojuma kolektīvizācijas laikā vai viņu mantiniekiem, ka neviens neesot braucis uz citurieni* pieredzes apmaiņai.

Kopsaimniecības vadītājs, ar ko to dien tikos, bija pavisam optimistiski noskaņots: sapulcē no-

lemts, ka tādai sabiedrībai būt, tad tā arī būs! Un nē jau pēc gadiem, bet pēc trim četriem mēnešiem. Vajadzīgo dokumentu paraugi jau izstrādāti, tiks pieņemti nākamajā pilnvaroto sapulcē. Kas attiecas uz mantiskās pajas daļas atmaksāšanu, tad to izdarīs pakāpeniski.

Te vēl var piebilst, ka arī Latvijas Republikas valdība ir par paju sabiedrībām kolektīvo saimniecību vietā. Ja patiešām līdz šā gada 20. jūnijam var tikt kāds kolhozs «sadalīts» jaunās zemnieku saimniecībās (bet tas nav īsti reāli), tomēr jāreķinās ar to, ka kopu saimniecības, lai arī mazākas, saglabāsies un ka laikā, kamēr zemnieku saimniecības nestabilizējas, būs galvenās piena un gaļas, citu lauksaimniecības produktu ražotājas.

A. RANCĀNS

Latvijas Lauksaimnieku savienības paziņojums

Lielā vēstures lakta, uz kuras tiek kalta Latvijas un visas Baltijas brīvība, dun arī Krievijā un Ukrainā. Cīņai par savām tiesībām, pret draudošo diktatūru un atbalstot Latvijas tautu neatkarības centienus ir cēlušies Doņeckas, Kuzbasa un Vorkutas ogļrači.

Demokrātijas un tautu brīvības centieniem nav un nevar būt robežu. Sajūtot un uzskatot sevi par visu demokrātisko spēku sastāvdaļu, Latvijas Lauksaimnieku savienība un tās prezidijs aicina visas savas biedrības, kopsaimniecību un uzņēmumu kolektīvus un to vadītājus, brīvzemniekus atbalstīt ogļraču taisnīgo cīņu, organizēti iesaistoties finansiālas un materiālas palīdzības sniegšanā.

Latvijas zeme un tās tauta vienmēr ir dzīvojuši pēc viesmīlības un līdzietības principiem. Šajā sakarā LLS prezidijs lūdz kopsaimniecību un uzņēmumu vadītājus apsvērt, precizēt un paziņot savas iespējas uzņemt vasaras periodā ogļraču bērņus. Tālruni uzziņām 327801 vai 325685.

LLS PREZIDIJS

ZIŅAS

Zemes nodoklis būs jāmaksā ne tikai lauciniekiem, bet arī pilsētniekiem. Par vienu simtdaļu hektāra sakņu dārza izmantotājiem vajadzēs maksāt 3 rubļus. Zemes nodoklis attieksies arī uz uzņēmumiem, organizācijām un iestādēm — par vienu kvadrātmetru zemes jāmaksā 50 kapeikas. Vienam otram uzņēmumam tas var radīt visai nepatīkamas sekas. Piemēram, «Lauktechnikai», kuras saimniecība izvietojusies uz aptuveni 18 hektāriem.

Sogad rajona zemnieku saimniecībām jāsaņem 34 dažādu marķu traktori un 3 smagās mašīnas. Kārtējā zemnieku sanāksmē sadalīti pirmā ceturksņa fondi. Smagās mašīnas saņems Jāzeps Lazdāns, Henrihs Vibornais un Aleksandrs Požuvānskis, bet traktorus — Antons Kurmis un Bonifācijs Lazdāns.

Tehnika, ko saņem zemnieku saimniecības, kļūvusi ievērojami dārgāka. Piemēram, automašīna GAZ—53, kas vēl pērn maksāja 4,8 tūkstošus rubļu, tagad maksā jau 14 tūkstošus. Tikpat strauji cenas pieaugušas arī traktoriem — T—40 nu jau maksā 8 tūkstošus rubļu. Turklāt vēl jāmaksā par tehnikas centralizētu piegādi.

Ministru Padome 27. februārī izdevusi lēmumu, kurā cita vidū teikts, ka republikas Tirdzniecības ministrijai 80 procenti no būvmateriālu tirgus fonda jāiedala lauku rajoniem zemnieku saimniecībām, kā arī individuālajai celtniecībai un remontiem. Paredzēts, ka no lauku rajoniem iedalītā būvmateriālu tirgus fonda 70 procenti jāpiešķir zemnieku saimniecībām, 35 procentus realizējot ar Lauksaimniecības ministrijas, 35 procentus — ar patērētāju biedrību savienības starpniecību. Būvmateriālu uzņemums par to realizāciju zemnieku saimniecībām (ieskaitot transporta pakalpojumus) nedrīkst pārsniegt 15 procentus no būvmateriālu vērtības.

16. martā Līvānos pie pagaidu piemiņas akmens, kas uzstādīts nojauktā Latvijas brīvības cīņtāju pieminekļa vietā, notika latviešu leģiona atcerei veltīts pasākums. Par leģiona izveidošanu un leģionāru cīņu gaitām otrajā pasaules karā pastāstīja Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomes deputāts I. Vibāns. Kapela «Jūlijs» spēlēja leģionāru dziesmas.

Līvānos sākusī darboties akciju sabiedrība «Dubena». Tā pirmām kārtām attīstīs lauksaimniecības produktu ražošanu, pārstrādi un realizāciju, vēlāk nodarbošies ar būvmateriālu ražošanu, tirdzniecību, tūrismu.

Akciju sabiedrības kolektīvie biedri ir eksperimentālā biokīmiskā rūpnīca, stikla un kūdras fabrikas, Līvānu PMK. māju būves kombināts, rajona un Līvānu pilsētas izpildkomitejas, kolhozs «Jersika», kā arī K. Vilcāna privātais jumta skaidu izgatavošanas uzņēmums. Akciju sabiedrības «Dubena» padomes priekšsēdētāja pienākumi uzticēti eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas direktoram Atim Sedvaldam.

Rajona skolu bibliotekāri iepazīs ar rajona centrālo bibliotēku. Informāciju par tās nodalām sniedza direktore Ināra Batarāga. Par gadskārtu ierāšām, konkrēti — par Lieldienām, stāstīja metodiskās nodaļas vadītāja

Velta Beča. Seit bija gan literatūras apskats, gan praktiski padomi, kā organizēt spēles un rotaļas, par pamatu ņemot aizrobežu bērnu žurnālu «Mazputniņš». Skolu bibliotekāri iepazīs arī ar trimdas literatūras katalogu un esošajām grāmatām.

Loti sirsniņā atmosfērā tika sveikts Jānis Teilāns, bez kura līdzdalības nav iedomājama mūzikas dzīve rajonā. Piecdesmit gados viņu sumināja gan kultūras nodaļas darbinieki, gan sešu viņa vadīto folkloras ansambļu dalībnieki, gan skolotāju kora un mūzikas skolas pārstāvji, un protams — kapela.

Neparastākas solās būt Lieldienas Aizkalnē. Skolotāju koris dziedās gan svētku dievkapoju mā baznīcā, gan vēlāk Raiņa muzeja teritorijā. Seit tam piedrošies Ilzes Rožinskas vadītais folkloras ansamblis un Jāņa Krumpāna kapela, kā arī vieskolektīvs — «Jūlijs».

Dzejnieks Leonīds Breikšs ir uzrakstījis brīnišķīgu dzeju, kurai pazīstamais mūziķis Jānis Logins (grupa «Elpa») nupat sarakstījis arī mūziku. Un tā — sadarbojoties mūziķiem un televīzijai, šobrīd top apmēram 40 minūtes garš klips «Latviešu augšamceļšanās halāde». Filmēšana notiek daudzviet Latgalē.

Naktī no ceturtdienas uz piektdienu kaut ko no savdabīgā dziedājuma varēja dzirdēt aglonieši, kuri parādusī pavēlā iet pie miera. Jo ap pusnaktī filmēšana notika Aglonas augstākajās un arī skaitstākajās vietās — pie bazilikas un... uz gimnāzijas jumta. Starp citu, izskatījās un izklausījās lieliski.

Klipu redzēt varēsot raidījumā «Latgola» 20. aprīlī.

Jau informējām, ka no republikas budžeta Latgales rajoniem piešķirti papildus līdzekļi, lai kompensētu nelabvēlīgo laika apstākļu radītos zaudējumus pagājušā gada rudenī. Tagad kļūvis zināms, ka Preiļu rajonam iedalīti 2 miljoni 633 tūkstoši rubļu, tajā skaitā 1 miljons 132 tūkstoši rubļu sēklas, bet 1 miljons 301 tūkstoši rubļu — lopbarības iegādei.

Latvijas Kultūras fonda Preiļu kopas pēdējā sēdē noamainījies vadība. Turpmāk kopu vadīs Preiļu 1. vidusskolas skolotāja Nora Sņepste.

Vēl nolemts, ka pilsētā dzīvojošo kolekcionāru dažādo kolekciju izstāde tiks sarīkota aprīļa sākumā, bet aprīļa vidū — uz Mākslas dienām — Preiļos ierādīsies mums jau pazīstamā māksliniece Inta Bērente. Būs arī gleznu aukcion.

Notika LTF Preiļu nodaļas valdes sēde. Tika spriests par ziedojumu vākšanu streikojošo ogļraču atbalstam, kā arī par materiālo palīdzību Kārļa Ulmaņa piemiņas fondam. Informāciju par iespējām ziedot nolemts izsūtīt LTF grupām, tāpēc visiem, kas vēlas ziedot, jāgriežas pie savu saimniecību vai organizāciju-LTF līderiem.

Vēl apspriesto jautājumu lokā — pavasarī, kas atklājīs dižo nesukoptību ap mūsu mājām un iestādēm. Acimredzot, tautfrontieši drīzumā nāks klajā ar aicinājumu kādu nedēļu draudzīgi taltot un pēc tam konkursa veidā noskaidrot sakoptāko sētu, kā arī ierosinās savākt soda naudas no slinkākajiem saimniekiem un vadītājiem.

● Jūlija Akmane (attēlā) ir skolotāja. Un ar to — pateikts viss, jo mācīt un audzināt bērnus kopš senseiem laikiem uzskatīts par svētu pienākumu.

Sākusi skolotājas gaitas 1952. gadā, 23 gadus pavadījusi direktorē amatā. Vespirms divus gadus Zaķišu skolā, bet visu pārējo laiku — Niedros. «Savs cilvēks» — tā par viņu saka apkārtnes ļaudis.

Kad Latvijā, paklausot diktātam «no augšas», likvidēja mazās lauku skolas, Niedros, pateicoties tieši Jūlijas Akmanes neatlaidībai, skolu izdevās nosargāt. Pat vairāk — pirms 5 gadiem izdevās panākt dokumentācijas izstrādi jaunai mācību iestādei. Lai ar grūtībām, bet drīz, cerams, Pelēču puses bērniem būs jauna un gaiša skola.

Sajās dienās ilgajā pedagogē atzīmē lielu dzīves jubileju. Lai arī turpmāk jums, skolotāj, dzīve dāvā tikai gaišas dienas!

Jāņa SILICKA foto

Pēc gavēņa klusuma

Sogad pēc ilgiem gadiem Stabulnieku ciemā gavēņa laiks bija veltīts klusumam un pārdomām, tagad atkal atsākas rosisga kultūras dzīve. Kultūras nama direktore Genovefa Vanaga un mākslinieciskās daļas vadītāja Astrida Stikāne tuvākajam laikam izplānojušas tradicionālos ikgadējos kultūras un atpūtas pasākumus. Tos pēcgavēņa periodā ievada mednieku balles 5. aprīlī, kurā kā parasti piedalās arī kaimiņi — Galēnu un Silukalna saimniecību mednieku kolektīvi, kopā ap astoņiem desmitiem cilvēku, riko trofeju izstādes, izcilākajiem no sava vidus pasniedz balvas, atceras amantozes notikumus aizvadītajā sezonā, sacensības atjautībā, riko spēles un tamlīdzīgi.

Drīz pēc tam — 7. aprīlī kopā tiek aicināti darba veterāni, viņiem par godu klāj kafijas galēns un brūvē bairīti. Sādu cēlījam saimniecībā cilvēku ir pāri par 80, daudzi vēl strādā, viņiem saimniecības vadība gatavojas pateikt paldies, savus aktīvākos lasītājus — vecos ļaudis — gatavojas sveikt arī bibliotēka.

Tālāk sekos mehanizatoru un lopkopēju vakari, pēc tradīcijas tiem šo profesiju ļaudis gatavojas kā gadskārtējiem svētkiem, gaidītām kopīgām atpūtas pasākumam. Sogad 12 saimniecības darba darītāji tiek izvadīti pensijā — viņiem tāpat rikos svīnīgu saietu.

Plānos ir arī citi pasākumi, visi to organizētāji cenšas, lai allaž būtu atšķirīgāki no iepriekšējiem, ieliek jaunu saturu un jaunu skanējumu. Ciemā gatavojas vokāli instrumentālo ansambļu rajona skatei, folkloras festivāla pasākumiem u. c. Visur ar savu sniegumu klāt ir gan vietējie mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi — vokāli instrumentālais ansamblis, ko vada Viļānu mūzikas skolas pasniedzējs Juris Ruļuks, jauniešu deju kolektīvs un tā vadītāja skolotāja Marija Indāne, meiteņu ansamblis ar Kristīni Leikuci vadībā, daiļlasītāji, tāpat bieži tiek aicināti ciemos republikā pazīstami ansambļi, dziedātāji. Pērnogad Stabulniekos ciemojušies un solījušies braukti vēl lauku kapelas «Bumerangs» un «Kreiburgas zīķeris», leva Akurātere un citi.

A. MEZMALIS

Sirdis, kas atvērtas teātrim

● Tuvojoties Teātra dienai, es gribētu mūsu ļaudim atgādināt kādu, manuprāt, piemirstu cilvēku, kas savā laikā fanātiski milēja teātri un izaudzināja ne vienu vien teātrāju paaudzi. Marija Jumāre bija šis cilvēks.

1967. gads ir sākums Jumāres ērai skolas teātri. Viņa pieteica sevi ar ciņu par harmonisku tēlu ne tikai uz skatuves, bet arī reālajā dzīvē. Katrs tā laika absolvents atceras, kāds efekts bija Jumāres ienākšanai edamzālē vai kādā no gaiteniem: steidzīgi tika pogātas krekli augšējās podziņas, piegludinātas un aizkrāzīņas slēptas puīšu modernā garās matu cirtas, pāragri sakumpušie augumi pēkšņi izslējās un pārmērīgi «mīnīši» nesaprotamā veidā kļuva dažus centimetrus garāki. Viņas skatiena gluudklis, pāri iedams, manāmi placināja viru dūšu un kauseja sievišķi gražīgo spītu. Viņas pašas tērps nekad nebija raibs, vienmēr atturīgi elegants un, noteikti, vislabākajā kārtībā. Marija Jumāre bija prasīga pret sevi, un viņai piederēja tiesības būt stingrai pret citiem.

Savulaik pie Amlmaņa — Briediņa teātra kursos gājusi, Marija Jumāre, uz Preiļu 1. vidusskolu atnākot, liek atdzimt tobrīd stipri panīkušajai dramatiskajai mākslai. Jau pirmais iestudējums ir vienīgais, spilgts, šokējošs brāļu Grimmu «Pelnušķītes» dramatisējums trijos cēlieņos, pie tam — vācu valodā. Tas bija tas nepieciešamais sprādziens, kurš atmodināja, kurš deva iespēju aizraut un vest sev līdz. Tam seko Viborga un Siņicina viencēliens «Doroga načinajetsa s razjezda» (krievu valodā) un fragmenti no A. Upiša «Sūnu ciema zēniem». Vēlāk parālēti tiek iestudēti divi vienīgi darbi: L. Paegles «Runga iz maiša» un I. Indrānes «Dzeguzīte gadus skaita» (ar J. Čimāņa un M. Ondzules neizmirstamo duetu). Ilze Indrāne savā vēstulē M. Jumāri laktiski briedinājusi: «Esat nu gan jūs varonīgi, uzņemdamies ciņu ar tik pieaugušu un smagu lugu». Uz ko režisore atbildējusi: «Tāču darbam, ko tu dari, grāmatai, ko lasi, lugai, ko spēlē, jābūt kaut mazliet lielāki par tevi pašu. Parasti gan meklē kaut ko «savā līmenī» un neiegūst neko, izņemot nodarbošanos. Lugas pirmizrādē piedalījās autore. Sajūmināta par redzēto, viņa atzina, ka Jumārei bijusi laisnība.

Vēlāk tiek iestudēti: A. Čehova «Jubileja» un A. Brigādieres «Spridītis». Ar pēdējo saistāmi pirmie lielākie panākumi republikas skolu dramatisko kolektīvu skatē — 2. vieta, dalīta ar Valmieras slaveno Viestura vidusskolu. Jāpiebilst, ka 1. vietu zūrija vispār nepiešķir. Koloritākie tēli: Spridītis (R. Babris), Princeze Zeltīle (I. Gurgāne, tagad — Viberga), Ragana (E. Miglāne, tagad — Bravacka), Vēlns (V. Ivanovs), Lutausis (A. Pošeiko) un, protams, neaizkarotājamais Sīkstulis (G. Skrimblis). Vēlākie darbi nav mazāk vērienīgi: S. Rannamā «Kadrija», kurā talantīgi savus tēlus nospēlējusi: I. Boreiko (Entū), M. Pošeiko (mazā Sase), L. Miglāne, tagad — Bruzgule (Marjū), A. Vilcāne, tagad — Poplavskā (Marelle), M. Gorožņiece (Melita), V. Soma, tagad — Puķe (Vesta), I. Gurgāne, tagad — Viberga (Liki), L. Svoka, tagad — Baško (Māte), A. Pošeiko (Tits) un A. Soms (Address). «Kadrijai» seko darbs pie G. Priedes «Vejlukturis abazūrā», kurā visa milzīga no visdažādākajām klasēm nākusī aktieru masa spēlēja apbrīnojami saliedēti.

Vēlāk režisore iestudēja Gulbja «Mednieku pili». Arī šī izrādē atklāj dažus jaunus talantus: A. Prikuli (Lauma), A. Pauriņu (Egons), R. Bricu (Arnis), A. Stašuli (Indulis). Vislielākos panākumus nes M. Salnājas luga «Nezāļu karaliene» iestudējums, kurš 4. republikāniskajā skolu dramatisko kolektīvu skatē gūst godpilno 1.

Rīt — Starptautiskā teātra diena

pakāpes diplomu. Tēlotāju: Dz. Ozolas, M. Pošeiko, S. Čirša, A. Griboškas sniegums tiek atzīmēts ar piemiņas balvām.

Režisore iestudējusi arī lugu fragmentus un viencēlienus, vienlīdz nopieini strādādama gan pie vairākcēlienu lūgām, gan nelieliem fragmentiem. Galvenais — noslipēt, sasniegt vajadzīgo kvalitāti: «Manam aktierim jābūt skaidrība par to, kas viņš ir, kur viņš ir, ko viņš grib un kā viņš grib. Intonāciju saviem tēlotājiem neatļauju «laisīt».

Arī fragmentos un viencēlienos prasīgi tika audzināta un kopā augsta skatuves kultūra. Atceramies Raiņa «Uguns un nakts» fragmentu ar patiesi latvisku, virsišķīgu, lepnu Lāčplēsi (I. Boreiko), neaizsargātu, sievišķīgi traušu Laimdotu (G. Opulī, tagad — Ivanovu un M. Gorožņici), aukstu, aklu pret visu dzīvo un nāvi nesozo Melno (G. Skrimbli) un lepnu, ārkārtēji aktīvu Spīdolu (L. Svoku, tagad — Baško).

A. Upiša jubilejas gaidās tika iestudēts fragments no vēsturiskās traģēdijas «Spartaks» (Spartaks — R. Babris, Mirdza — M. Gorožņiece).

Viencēlienus raksturo visdažādākā tematika: V. Skulmes «Veco vējenu noslēpums» (ar drastisko G. Skrimbja Subjektu un I. Boreiko patiesi izjusto Igoru Meļnikovu), E. Briedes «Terēze» (lieliskā duetā ģimenes nesaskaņas izrādīja I. Gurgāne, tagad — Viberga (Terēze) un I. Boreiko (Vitolds Vaidavs)). Arī fragmentā no A. Sakses «Pasakām par ziediem» I. Boreiko nācās pārslāpēt par niķīgas sievas manipulācijām pakļauto vīru, tikai šoreiz dzīvesbiedre, kaprīzi koketā Magone, bija Ināra Soika, tagad — Prikule.

Viss Marijas Jumāres mūža ir ziedojušs uz teātra mākslas altāra. Teātris bija viņas vienīgā un svētā mīlestība, kurā režisore dalījās ar katru, kas bija gatavs pieskarties brīnumam. Cik siržu viņa atvērusi teātrim, cik ļaužu no skolas aizgājuši, uz teātri vērsti! Jānis Streičs savu panākumu ceļu sācis no Jumāres. Zem viņas zvaigznes starojuma augušos, teātra apstos var atrast visā republikā, viņi turpina nest citiem savas skolotājas atmodinālo gaismu.

Vai maz spējam apjaust un līdz galam izvērtēt šī talantīgā cilvēka lomu savā dzīvē, savā rakstura izveidē. Savulaik esam bijuši pakļāvīgs vasks, bet prasīga Meistara rokās. No dzīves aizgājušai, viņai lemts palikt mūsu atmiņā. Mīrkliis, un atmiņa atgriez uz brīdī viņas aparoto seju, jau vecišķi asarojošās, bet mūžam starojošās, iedvesmas iegūstas acis, smalkos, izkoptos istas dāmas žestus. O, labā roka, vienmēr kustībā esošā, ar smalku gredzentīņu mazajā pirkstnī! Un uz mūsu kultūras namu — teātri skatīties — viņa, kā ista teātrāle, vienmēr nāca ar savu neiztrūkstošo, vizuālo teātra somiņu...

Tas tikai pēkšņi un dārgu atmiņu uzplaisnījums. Galvenais iesēts dziļi un pāmatīgi, nesīkrams, neatdalāms: mans vai viņas, tas ir sakusis ar mūsu patību. Mūsos ieraudzēts mūžīgais nemiers — Teātris, un mums lemts to nest tālāk Viņas vārdā.

Skaidrīte BĒRZIŅA,

Preiļu 1. vidusskolas skolotāja

Vai nevainīgas rotaļas?

Rupji viņi nenūvežas, tācu īpaši arī nenozēloja izdarīto. Pat vairāk — daži līgā nesaprata, par ko viņi uzaicināti uz pilsētas nepilngadīgo lietu komisijas sēdi. Nu, mazliet pablēņojās, patroksņoja pilsētā, bet viņi taču ir puikas. Kas attiecas uz mammām un tēviem, tad viņiem savu atvašu izdarības vispār bija atklājums. Protams, arī viņi šad un tad vākaros satrukās, dzirdot kaut kādus neizprotamus sprādzienus, bet — lai ar to nodarbotos pašu dēls, tas gan pat prātā nevarēja ienākt.

Bet nodarbojās. Un tā apguva pirotehniku, ka pēc pilsētas iedzīvotāju neatlaidīgiem lūgumiem «meistariem» sāka pievērst uzmanību milicija. Un tad arī atklājās, ka visus šos sprādzienus izdara neviens cits, kā abu pilsētas vidusskolu skolēni. Turklāt — ne bez stikla fabrikas līdzdalības, bet par to mazliet vēlāk.

Var, protams, leikt, ka tā ir jau veca lieta un nav jēgas par to tagad runāt. Ne, ir jārunā, jo nav garantijas, ka pēc ziemas mēnešiem atkal neatskanēs sprādzieni un atkal nevajadzēs milicijas palīdzības, bet darba mums tāpat pietiek. Un te nav svarīgi, vai «spridzinātāji» atkal būs Vadims Okorokovs (LSF), Ziedonis Blaževičs (1. vidusskola), Jurijs Leonovs, Andris Kalmanis, Ruslans Kirillovs (2. vidusskola), Nikolajs Vingris (LSF) vai arī, iespējams, parādīsies cita «jautro un asprātīgo» kompanija. Jo vairāk tāpēc, ka celoni «spridzinātāji» darbībā nebut nav novērsti.

Kas tad tika konstatēts nepilngadīgo lietu komisijas sēdē? Pirmkārt, visi pusaudži nebūt nav eņģeļi — gan no stundām mukuši, gan mājas uzdevumus nepildījuši, gan rupji un huligāniski uzvedušies, un kā rezultātā — bijuši ņemti vai nu nepilngadīgo lietu inspekcijas uzskaitē, vai rangu zemāk — skolā. Nav arī brīnumšies, un kā otrkārt), ka vecākiem dēlu hobijs bija atklājums, jo daudzi puikas nak no tā sauktajam nepilnajam ģimenēm. Treškārt (manā skatījumā tas ir sevišķi satraucošs faktors), kontakti starp ģimenēm un skolām, maigi izsakoties, nebūt nebija cieši. Katra puse, tā teikt, vārās savā sulā, bet pusaudzis tajā laikā paliek savā vaļā un «izklaidejas», kā pats prot un uzskata par vajadzīgu. Raksturojumi, ko bija izsniegusis skolas, gandrīz vai identiski. Tikai agrāk tie bija ar plus zīmi, bet tagad otrādi — viss melns krāsās. Kaut uz specskolu, kaut aiz restēm — tikai prom no acīm.

Bet zināja, teiksim, tajā pašā 2. vidusskolā, kur slēpjas «bēgļi» — pašu audzēkņi. Zināja, ka par visam netālu — «bunkurā», kas ierīkots zem gājeju tilta pāri Dubnai, pa kuru virzās arī siltumtrase uz upes labo krastu. Varat iedomāties, kas notiktu, ja kaut viena «bumbina» (tās tika izgatavotas «bunkurā») spēcīgāk uzietu gaisā? Labi, par siltumtrasi nerunāsim, bet kas būtu noticis ar «meistaru» un viņa amatbrālēm, ja tie kļūdotos un ieliktu spēcīgāku lādīnu, to gan vajadzētu saprast.

Un visbeidzot. Kā milicijas darbinieks nevaru neatgādināt, ka par sprāgstošu vielu izgatavošanu un pārdošanu paredzēta krimināltbildība. Tāpēc puiku izdarības nav nemaz tik nevainīgas rotaļas, kā viens otrs varbūt domā. Protams, uz kriminālkodeksa 218. panta fona stingrie rājieni «bombardieriem» un daži desmitnieki soda naudas viņu vecākiem tads nieks vien ir. Tikai — vai tas nav pirmais trauksmes zvans?

Ceru, ka to sadzirdēs arī vietējā stikla fabrikā. Mīniju, kas bija viens no pašizgatavotās sprāgstvielas komponentiem, iznesa tieši no šī uzņēmuma. Kādā veidā? Kaut vai pa dzelzceļa vārtiem. Un par šķērslī nekļuva pat postenis, kur nu vēl zogs. Iespējams, neviens tā arī nepamanija šīs defecitas un dārgās izejvielas zudumus — tonnām to neiznesa. Tomēr — kas maksās par sabojātājām mājū fasādem, garāžām? Teiksiet — «spridzinātāji». Taču man liekas, ka atbildību vajadzētu dalīt uz pusēm, un sava tiesa jāsaņem gan tiem, kas «bumbas» taisīja un spridzināja, gan tiem, kas sekmeja viņu «apgādā» ar nepieciešamo. Vismaz tiem stikla fabrikas darbiniekiem, kuri atbild par izejvielu un materiālu saglabāšanu, manuprāt, ir par ko padomāt.

Bet mums visiem — uzmanīgāk sekot, ko dara bērni brīvajā un arī «skolas» laikā.

N. KAZENKO,

Līvānu milicijas iecirkņa prieksnieks

● Gandrīz vai katram no mums rados ir cilvēki, kurus savā laikā no dzimtajām mājām aizrāva svešumā jauna vara. Esam runājuši par to. Bet tā — klišējam, dies pasarg, ka vēl kāds uzzirdēs par šīm runām. Un tā — gadiem ilgi. Šodien mēs pieminēsim stalinisma laikmeta upurus. Pieminēsim nepelnīti nopeltnes. Katram no viņiem ir sava biogrāfija, sava trimdas vieta, savas atmiņas..

1,5 tonnas mantu, taču cilvēku lielākā daļa bijusi pilnīgi bez nekā: kāda sega, maizes kukuļi. Saimnieki vēl neesot no istabas paguvuši iziet, kad izvedēji jau nēmuši drēbes, dalījuši mēbeles un uz pannas cepuši gaļu. Sibīrijā nonākuši Omskas apgabalā «Zagotskot» bāzē.
Mitnes bijušas celtas tā: zemē

Kas izsāpēts, kas izdzīvots

1941. bija sakušas būvēt izsūtītās sievietes. Dzelzceļš gāja no Komsomolskas līdz pat Japānu jūrai. Tas bija likumains un gāja cauri augstiem kalniem. Vēlāk sūtījuši meža darbos. Norma ir bijusi četras stundas dienā, bet latvieši zāģējuši pa

sadzīti mieti, pie kuriem piesistas kārtis, kuras savukārt sapitas ar zariem, no iekšpuses un ārpus iemestas ar mēšiem un salmiem, no iekšpuses vēl izbalsinātas. Griestu nav bijis — uzreiz jūms un grīdas vietā — klons.

Ludvigs Mūrnieks tika nozīmēts par piekabinātāju uz traktora. Ar sibīriešiem satikuši labi. Latviešu puīšu bijuši devīni, un viņi neviens nav baidījušies. Vakaros vietējie rikojuši dančus. Esot jautri gājies. Kad «Zagotskot» vadība sastrīdējās ar komandantūru, Mūrnieks nokļuva kolhozā. Seit bijis tik grūti, ka kaut vai matus plēs. Sākumā no velēnām uzbūvējuši zemniecību, kurā vēlāk Ludvigs pats pārbūvējis plūti tā, lai dūmi neietu iekšā. Tad staigājis un piepelnījis, mūrēdams citiem plītis. Vēlāk nopirkuši no kolhoza kļētiņu, dabūjuši nedaudz materiālu un piebūvējuši mājas otro galu. Cetri brāļi Bronislavs, Voldemārs, Jāzeps un Ludvigs Mūrnieki kolhozā par diviem mēnešiem nopelnījuši 45 centnerus graudu. Kolhoza iedevuši traktorū, ko pat krievi neuztīcēja.

FRICIS BĀRDA

Nekad no smagiem mākoņiem nav tik daudz tumšu skumju lijis.

Nekad vēl vējš zem debešiem tik nežēlīgs un ass nav bijis. Nekad vēl izmisuma šķēps nav tik daudz strauju sīrzu ķēris.

Nekad vēl lielceļš Latvijā nav tik daudz rūgtu asru dzēris.

Nekad vēl tik daudz nopūtu nav klusās pusnaktīs zvaigznēs raidīts.

Nekad tik sāpīgi nav smaidīts. Nekad, nekad no nākotnes, ko mūžība vēl klēpī nes, — nav tik daudz cerēts, lūgts un gaidīts.

1949. gada 25. marta rītā, tikko ausa gaiss, ieradās krievu tautības kareivji (no Vārkavas Jura Vilcāna atmiņām). Vietējie latvieši aprakstīja mantu. Atļava ņemt līdzīk, cik drīkst paņemt. Divus maisus miltu, desmit kilogramus speķa. Drēbes — tikai tās, kas mugurā. No mājas veda uz Vārkavas pagasta valdes namu. Te salāsija amerikāņu mašīnās studebekeru un veda uz Aglonas staciju. Tur pagāja vesela diennakts, kamēr salāsija pilnu sastāvu. Bija stingra apsardze. Izvesti tika uz Omskas apgabalu.

Līdz rudenim Juris strādāja kolhozā uz traktora par piekabinātāju. Maizi veda vienu reizi nedēļā. Strādniekam pienācās 0,5 kilogrami maizes dienā, bet tiem, kas nestrādāja — 200 gramu. Piemēram, Jura tēvam. Brālīš strādāja par kalēju. Bet Juris Vilcāns vēlāk strādāja mežrūpniecības darbos. Līdz pat 1956. gadam. Rakstīja Voronovam un pēc diviem mēnešiem saņēma atbildi, ka viņi esot neilikumīgi izsūtīti. Pēc šīs ziņas saņemšanas uzreiz vēl uz Latviju nebūvēja, strādāja Krievijā. Mājup pārbrauca tikai 1968. gadā. Un visu šo laiku bija bail, ka neizved otru reizi.

Vēl tālāks ceļš bija mērojams bijušajai vārkavietei Bronislavai Gudļevskai. Viņu izveda no Rīgas. No laukiem viņu ģimene bija aizbēgusi uz Rīgu, jo šeit valsts nespēja maksāt nodokli. Izveda no Ropažu stacijas. Izsūtīti brauca četras nedēļas. Novosibirskā aizsūtīja uz pirti. Tālāk — Krasnojarska, Čita. Aizveda uz turieni, kur Amūra ietek jūrā, pie pašas Ķīnas robežas. Seit nācās dzīvot dūmistabā, strādāt visus darbus. Pēc diviem gadiem pārcēla uz Simonovskas rajonu. Ģimene dzīvoja piekalnē ieraktā zemniecībā. Vīrs strādāja mežā, taisīja ceļu, pludināja kokus un Zejas upi. Pati Bronislava kopa aitas un teļus. Vietējie cilvēki bija stipri atpalikuši. Daži nemācēja pat lasīt. Seit nepazīna vērptamos ratiņus. Starp izsūtītajiem bija arī ukraiņi, moldāvi.

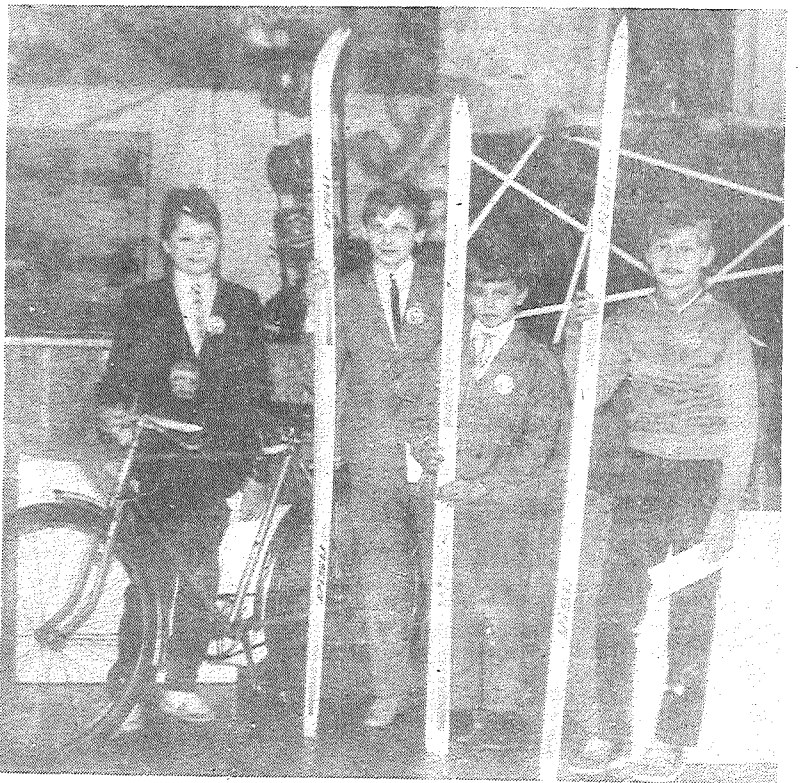
Sūras ir Ludviga Mūrnieka atmiņas. Ģimēnē bijuši astoņi bērni. Viens pūstītis miris vēl mazs bēdams. Ludvigs septiņas vasaras gājis ganos pie saimniekiem, bet no sešpadsmit gadiem jau strādājis par puspuisi. 1942. gadā, lai neiesaiktu armijā, Ludvigs aizbrauca uz Rīgu un iekārtojās darbā par apmetēju. Vēlāk atgriezās Preiļu pagastā. 1943. gada augustā arī viņam negāja secen vācu mobilizācija. Sākumā nosūtīja uz Jelgavu (smagajā artilērijā), tad «pārmeta» uz Liepāju. Mūrnieks nokļuva vieglajā zenitārlīnijā — pie lidmašīnām. No Liepājas karaspēka daļa tika pārvietota uz Opočku, no kuras arī sākās atkāpšanās ceļš atpakaļ uz Latviju — Kurzemes katlu. Mūrnieks bija ievainots rokā, sejā. Par karošāņu viņš nopelnīja krievu lāgeri Mandžūrijā.

Seit sākumā vajadzēja pabeigt būvēt dzelzceļu, kuru jau

astotām stundām, lai varētu izpelnīties «balandas» papilddevu. Jādzīvo bijis pusvadā. No vienveidīgās barības cilvēki sākuši slimot un mirt viens pēc otra. Blaktis dzīvojušas ne tikai barākās, bet arī visos tuvejo koku stumbros. Brīžiem, ejot garām dzelzceļam, gribējis mesties zem vilciena, lai atrāk viss beigtos, taču atturējusi doma par varbūtēju izdzīvošanu.

Kad meža darbos cilvēki bija nodzīti tik tālu, ka pāri palika tikai kauli un āda, laida uz diviem mēnešiem atpūtā, kur baroja labāk, tad — atkal darbā. Ludvigs Mūrnieks vēlāk iekārtojās par apmetēju, un līdz ar to radās iespēja nopelnīt papildnormu. Pēc pusotra gada, kad sāka aizsākt Amūra, atlaida mājas. Ludvigs bija pa brīvajiem brīžiem mežā lasījis lācenes, tad pārdevis un iekrājis druscīņu naudas. Atpakaļējā stacijā varējis šo to ēdamu nopirkt. Kad atgriezies mājās, māte delu nav pazinusi, stāvējusi un skatījies kā uz svešu.

1949. gadā, kad sākās dažādas ģimenes sastāva un zemes daudzuma pārbaudes, kļuva aizdomīgi. Pēc kāda laika sākās izvešana. Paši vēl ceļu izīrēja, lai varētu braukt mašīnas. Salāsija cilvēkus pa apkārtnējam Preiļu sādžām un sveda Tīrgus laukumā, kur gaidījuši mašīnas aizvešanai uz Aglonas staciju. Tur visi tika sadzīti lopu vagonos, kur vedis — nepateica. Pēc likuma it kā varējis līdzī ņemt

● Attēla: «Superpuika» Arnis vilcāns (ar izcinīto velosipēdu) un visi trīs «Puikas uz goda».

S. Godovņikova foto

SUPERPUIKA

dzīvo Vārkavā

Konkurss rajona zēniem «Superpuika» pulcēja kopā 13 zēnus no dažādām skolām, lai noteiktu, kurš tad pie mums ir vis... vis... Te varēja parādīt gan savas prasmes un iemaņas, gan pavērot, ko spē zēni citās skolās.

Kas tad ir jāprot rīkīgām puikam? Izrādās, daudz kas. Jāpazīst sekla un senie amata riki, jāzina jaunākais estrādes mūzika. Atjaunība jāpārāda mīklu minēšanā, attapība jāpierāda, pēc balsis ieraksta magnetofona lentē nosakot Latvijas Republikas politiskos darbiniekus, un pat jākonstruē NLO modelis. Rīkīgām puikam jābūt arī sportiskam, izveicīgam, to varēja vērot jautrajā stafetē. Braucot uz konkursu katrs dalībnieks veda līdzī cepuri konkursam «Neskatī vīru no cepures».

Lai dalībnieki justos drošāk, uz konkursu bija atbraucis diezgan kups līdzjutēju pulks, kurš savus zēnus varēja uzmundrināt ar pašsacerētu un pašizgatavotu telegrammu. Lai klātesošie vairāk varētu uzziņāt par katru konkursa dalībnieku, skolas biedri bija sagatavojuši katram vizītkarti, kurā varēja uzziņāt ne tikai par zēnu vaļasprieku un raksturu, bet par viņa svaru, augumu un milāko ēdienu.

Konkursi ritēja spraigi, atbildes vērtēja zinoša žūrija. Bija arī pārsteigumi. Kā jau katrā konkursā, protams, ir arī uzvarētāji. Un tā, rajonā ir savs «Superpuika». Viņu sauc ARNIS VILCĀNS. Viņš mācās Vārkavas vidusskolā 8. klasē. Nosaukumu «Puika uz goda»

izcīnīja GUNTARS VILCĀNS no Aglonas vidusskolas. MAREKS MENSĪKOVS. Aizkalnes devingadīgās skolas un VALDIS GUDĻEVSKIS no Dravnieku devingadīgās skolas.

Piedalīšanās konkursā zēniem bija liela uzdrēkstēšanās, tāpēc jāsapka paldies visiem, kuri piedalījās: Jānim Līšam no Nīdriem, Mihailam Aūdrišam no Riebiņiem, Aivarim Ližbovskim no Rudzātiem, Atvaram Klodānam un Mārim Macijevskim no Preiļu I. vidusskolas, Aigaram Harlāmovam no Aglonas internātskolas, Jānim Upeniekam no Dravniekiem, Imantam Pastaram no Sūtriem, Rolandam Gulbīnskam un Vanagiem.

Paldies jāsapka pasākuma galvenās balvas — velosipēda — sponsoriem: kolhozam «Rozupe», Paldies V. Mālīniekam no Rudzātu vidusskolas, kurš rūpējās par atpūtas brīžiem konkursa gaitā.

Gribas cerēt, ka šis pasākums rajona zēniem kļūs tradicionāls, un reizi gadā zēni tiksies, lai mērotos spēkiem gudrībā, atjautībā, iznesībā, lai apliecinātu sevi vienaudžu vidū.

Tā kā konkurss notika pirmo reizi, tā norisē bija arī savi trūkumi, nepilnības, kuras analizējam āpusstundu darba organizatoru rajona seminārā. Izteiktās domas nemsim vērā, organizējot turpmākos pasākumus.

I. PEISENIECE,
rajona skolēnu jaunrades
centra metodikē

Stikla fabriku — ārpus dzīvojamās zonas

Līvānu pilsētas dzīvojamajā zonā 100, 300 un 500 metru attālumā no stikla fabrikas, zem gāzu izplūdes zonas atmosfēras gaisā novērta ftorūdeņraža paaugstinātā koncentrācija — līdz 2 IPK (iespējami pieļaujamā koncentrācija), slāpekļa dioksīda un putekļu: Pašlaik ar atmosfēras gaisa pētīšanu nodarbojas Preiļu SES. Saskaņā ar republikāniskās SES atzinumiem bez jau minētajām vielām stikla

fabrikas gāzu izplūdes zonā bija vērojama arī izopropanola un svina koncentrācija. Daļa no šīm vielām, kā ftorūdeņraža, svins, ir īpaši bīstamas.

Institūts «Latgiprom» stikla fabrikai izstrādāja kaitīgo vielu izviedes atmosfērā aprēķinus, kā arī izrēķināja sanitārās aizsardzības zonu un iesniedza priekšlikumus, kā samazināt atmosfēras piesārņošanu ar kaitīgajām vielām. Atsauco-

ties uz projektēšanas institūta datiem, sešos kaitīgu piemaisījumu veidos un trijās summārās grupās tiek atzīmēta ievērojami palielināta šo vielu koncentrācija — virs normas. Tāpat atzīmēts, ka nav izstrādņu par gāzu, ko izdala stikla vārīšanas krāsnīs, slāpekļa oksīda un putekļu attīrīšanu.

Sanitārās aizsardzības zona aplēsta laikam, kad tiks realizēti maksimāli iespējamie pasākumi atmosfēras

piesārņošanas novēršanai, tas ir līdz 1995. gadam. Taču līdz tam laikam stikla fabrikas sanitārās aizsardzības zonā atradīsies trīs bērnu dārzi, slimnīca, poliklīnika, bērnu un sporta laukumi, kā arī ievērojama daļa no maz-un daudzstāvu dzīvojamā namu apbūves masīva ziemeļu, ziemeļaustrumu, austrumu, dienvidaustrumu virzienā no rūpnīcas. Secinājumos institūts apstiprina nepieciešamību fabriku pār-

vietot ārpus apdzīvotās zonas.

Daudzus iedzīvotājus interesē radioaktīvais stāvoklis rajonā un atsevišķos objektos, piemēram, dzīvojamā nama būvlaukumā Preiļos, Lēņina ielā, no Baltkrievijas un Kaukāza ievestie kokmateriāli un tamlīdzīgi. Šobrīd paaugstināts radiācijas līmenis, kas pārsniegtu fona rādītājus, raksturīgus mūsu republikai, ne mūsu SES, ne Kurčatova institūta darbinieki nav atklājuši.

V. MIŅINS,
sanitāri epidemioloģiskās
stacijas galvenais ārsts

Vajadzīgas spēcīgas jaunsaimniecības

Mūsu rajonā nav lieki jāieskaidro, ka kopsaimniecība «Dubna» nav no ekonomiski spēcīgajām, tomēr par gluži nabagu to nevar nosaukt, aizvadītajā gadā rentabilitāte bija 11,7 procenti. Tās teritorijā bija sešas zemnieku saimniecības, katrai piederēja vidēji pa 18 hektāriem. Kā pastāstīja kopsaimniecības priekšsēdētājs Jānis Laizāns, par patstāvīgiem jaunsaimniecību kļuvi darba spējīgākie un strādāt gribošākie no kolhoznikiem.

Kopu saimniecības speciālisti izdarījuši interesantus aprēķinus un secinājumus.

Aizvadītajā gadā zemnieku saimniecības ražojušas 48,2 tonnas piena. Ja šo daudzumu izdalām uz visām saimniecībām, tad iznāk pa astoņām tonnām uz katru, 22 kilogramiem dienā. Vidēji uz vienu darba spējīgu zemnieku tas ir pa 5,3 tonnām, tajā pašā laikā kolhozā «Dubna» šis rādītājs ir 8,1 tonna. Esam pieraduši sarazotās produkcijas

daudzumu rēķināt uz 100 hektāriem lauksaimnieciski izmantojamās zemes: zemnieka saimniecībā iznāk pa 420,6 centneriem, bet kolhozā uz tādu pat platību tajā pašā aizvadītajā gadā sarazotji 490,6 centneri. Starpība, kā redzat, 70 centneri.

● PĀRDOMAS ROSINOSI FAKTI

Papētīsim, kā tad bijis ar gaļu. Gadā kopā sešas zemnieku saimniecības ražojušas 11,3 tonnas. Rēķinot uz vienu zemnieku ģimeni ir 1,883 tonnas, bet uz vienu strādājošo zemnieku ģimeni — 1,250 tonnas. Tajā pat laikā uz katru strādājošo kopsaimniecībā «Dubna» 1,840 tonnas. Uz 100 hektāriem lauksaimnieciski izmantojamās zemes zemnieku saimniecības iznāk vidēji pa 98,6 centneriem, bet kopsaimniecībā pērn uz šo platību sarazots pa 111,6

centneriem, starpība — 13 centneri.

Acīmredzams, ka, lai zemnieka saimniecība būtu rentabla, tai jāstrādā krietni vien auglīgāk. Pirms pieņemt tiesības uz zemi, ķerties pie personīgās saimniecības veidošanas, ir jāpadomā, vai būs iespējams «noturēties uz ūdens». Ja nav stingru garantiju, ka varēs iegūt peļņu, tad viss var izrādīties par tūsuprāt vējā aizlaistiem līdzekļiem, izniekoto zemi. Nav viegli tikt pie tehnikas un citiem ražošanas līdzekļiem.

Visās Upmalas pagasta jaunsaimniecībās graudus sēj tikai lopbarībai, putrainum, miltus, jau izceptu maizi pērk veikalā. Bet stabils saimniekošanas interese pras, lai to visu iegūtu uz vietas, savā saimniecībā.

Cilvēki, ģimenes, kas atgriežas pie zemes, būtībā visu sāk no jauna un ļoti grūtos apstākļos. Vajadzīgs patiešām liels gribasspēks, prasme un stipra ticība.

A. RANCĀNS

Arāju pazīst pēc vagas...

Tikai jaunsaimniekiem arklus izgatavo Ogres rajona Lauktehnika, kas reģionālajā mašīnbūvē iesaistīto uzņēmumu programmā atzīta par šī veida lauksaimniecības inventāra ražošanas pamatbāzi mūsu republikā. **LETA korespondente pabija Lielvārdē, kur tikās ar uzņēmuma galveno inženieri VALDI PABĒRZU.**

— Reģionālā mašīnbūvē Latvijā tikpat jauna kā zemnieku kustība. Ar ko jūs sākat?
— Iemaņas sērijveida produkcijas ražošanā mums jau bija. Vairāk arī tāpēc republikas Agrortūrisma komiteja piedāvāja mums pamēģināt izgatavot arklus rīletraktoriem. PSRS mašīnbūvē, kā zināms, ir orientēta tikai uz lielaudas tehnikas izgatavošanu. Labprāt piekritām. Zinātniskā ražošanas apvienība «Stars» piedāvāja dokumentāciju. No Česu autotransporta rūpnīcas atvedām skrūvveida verstuves. Mūsu uzdevums bija tikai izgatavot arklus, to arī 1989. gadā ātri apguvām: izlaidām pirmos desmit.

— Kāds bija to liktenis?
— Teikšu atklāti — visa izmēģinājuma partija tika salauzta.
— Brāķi uztaisījāt?
— Nebūt ne. «Stara» arklus domāts augsnēm bez akmeņiem, bet tādu kā zināms, republikā

ir tikai apmēram 30 procenti. Taisīt produkciju, kas cilvēkiem nav vajadzīga, negribējām. Tāpēc ķērāmies pie sava arkla konstruēšanas. Tapa mūsu AUA-24 — arkls ar atspēru aizsardzību. Tajā pašā 1989. gadā sarazojām 200 šādu agregātu. Zemnieki tos nopirka.

— Kļūst valodas, ka tie arī esot slikti...

— Izlaidoti AUA arklus sērijā, lika pieļautas dažas tehnoloģiskas kļūdas melināšanā. Tur tā vaina. Taču visu šo laiku arklu pilnveidojam. Un pērn jau izlaidām 600 gabalus, bet no Priekuli lauksaimniecības mašīnu izmēģinājumu stacijas zinātniekiem labas atsauksmes vis nesagaidījām, jo viņi cīnās par etalonu. Šādu pieeju tehnikas kvalitātes noteikšanai apšveicam arī mēs. Tāds ir firmas «Kwerneland» trīs-korpusu arkls ar plakanu atspēri (stāsta, ka firma par šo mezglu pasaules tirgū maksājat pat 800

dolārus). Taču mēs tādu pagādām nemakam uztaisīt. Nav arī no kā.

— Kāda tad ir jūsu arkla galvenā nelaipe?

— Kad tas uziet uz akmeņa, abi arkla korpusi izlec no zemes. Tādējādi divi trīs metri paliek neaparti. Tos vajag pārart. Turpu šurpu «grūstot» tehniku, lieki tiek tērēts laiks, degviela... Turklāt agregāts ir arī pārāk smags.

— Tad jau iznāk, ka labu arklu mums vispār nav. Ko lai iesāk zemnieki?

— Mēs drīz piedāvāsim savu mehānismu, kas apgādāt ar veismīgākās konstrukcijas atspēri. Tās garantē arkla drošību un nevainojamu darbību arī akmeņainās augsnes. Jau pavisam drīz — aprīli — izgatavosim eksperimentālo modeli. Esam domājuši par katru korpusa autonomu aizsardzību. Ja akmeņi izmet ārā vienu korpusu, tad otrs turpina arī. Tāpat svarīgi ir tas, ka zemkopis varēs mainīt šos korpusus turpat tirumā. Mehānismam ir arī labāki agrotehniskie rādītāji. Jācer, ka jau rudenī savu lolojumu varesim piedāvāt jaunsaimniekiem.

Ar Valdi Pabērzu runāja
Anna LIEPNICE,
LETA korespondente

Meliorācija: kas ir un kā būs

Pēc stāvokļa uz šī gada 1. janvāri mūsu rajonā nomeliorēto zemju platība bija 62 490 hektāri, kaut cik normāli saka arī no tiem — 49 880 hektāri, tas ir — 80 procenti. Pārējās platības, kuru nosusināšana ieguldīti lieli līdzekļi, jādara nevienam nav vajadzīgas, ja par tām nerūpējas. Sakopšanā strādājušas pašas saimniecības, kam tādas zemes ir — pievārtēti 29 200 hektāri, 20 580 hektārus sākārtoja mūsu organizācija — MSP, 100 hektārus — 21. PMK. Vidēji uz vienu hektāru šajos darbos ieguldīti 3,8 rubļi.

Par savām nosusināšanas sistēmām labāk rūpējas kopsaimniecības «Zelta vārpa» un «Jersika», ņoties gaužām maz Rušonas un Vārkavas saimniecības, daudz aizugušu grāvju ir agrofirmā «Turība», kopsaimniecības «Galenis», «Silajāni» un «Dubna».

Vairāk, kas mainīsies šogad? Diez vai, jo ar 21. PMK līgumu nav noslēgusi vienu no saimniecībām, ar mūsu MSP par novadgrāvju pārtīrīšanu ar vienlaicīgu ekskavatoru un izraktās grunts izlīdzināšanu, drenu skalošanu un remontu, grāvju applaušanu, drenu izteku, aku un filtru tīrīšanu vīnojušās saimniecības: Raina, K.

Marksa, «Latgale», «Smelteri», «Ausma», «Nakotne», Kirova, «Rožupe», «Līvāni», «Jersika», «Dubna», «Dzintars», «Ezerciems», «Vanagi», «Rudzāti». Līdzekļu trūkuma dēļ «Vārkava» atteicās līggrāvju applaušanu.

Rajonā ir 3459 hektāri zemju, kurās meliorācija izdarīta, bet tās intensīvi netiek izmantotas, jo jāierīko vai nu papildus drenāža vai jārekonstruē (2724 hektāri), jāizdara drenāžas vai grāvju kapitālais remonts (709 hektāri) jeb agromelioratīvie pasākumi — mikroreljefa planešana, dziļināšana, akmeņu un krūmu novākšana, no teces vagu un ieplaku virszemes ūdeņu novadīšanai (1193 hektāri).

Valsts līdzekļus no budžeta piešķir tikai zemju pirmatnējai nosusināšanai, tātad saimniecības, kur jau esošās šīs platības netiek intensīvi izmantotas, sakārtošana būs jāveic par saviem līdzekļiem — «Vārkava» (509 ha), «Zelta vārpa» (402 ha), «Jersika» (397 ha), «Rudzāti» (339 ha), K. Marksa (240 ha).

Vēl man jāpaskaidro pie tādās ne visai patīkamas un ievērotas lietas, kā uzmanīga rīcība ar sakaru kabeli.

Kā vienmēr frāses atrašanās

vieta jāskaidro ar saimniecībām, pa kuru teritorijām iet, tā tas bija arī attiecībā uz kabeli Preiļi — Līvāni, taču «Nakotnē» un «Rožupe» būvorganizācija izdarījusi lielas atkāpes — pat līdz 0,5 kilometri no projektētās trases («Nakotnē»). Tagad, kad jāveic drenāžas rekonstrukcija, tirumu vidū ieraktais kabelis būs jāsarauj un jāmaksā soda nauda organizācijai. Sajās saimniecības nav melioratoru un nav kam uzdot tradicionālo jautājumu: «Kur skatījās?». Radīšies lieli zaudējumi. Tiesa gan, kopsaimniecībā «Rožupe» ticis sastādīts akts par sakaru kabeli nepareizu ielikšanu un pieprasīts, lai to pārvielo uz citurieni atbilstošajiem projektiem, bet vēlāk šis dokuments pazudis.

Mums jau ir nepatīkami gadījumi. Tā pati būvorganizācija, ierīkojot sakaru kabeli Rīga — Iegālna kopsaimniecības «Dzintars» teritorijā, «aizmirsā», ka tas jāierok 70 — 80 centimetru dziļumā zem grāvja dibena, bet atslāja uz tā. Grāvī pārtīrīt, kabelis lika pārraut, un vajadzēja plaši atdarīt maku.

F. JALĪNSKIS,

MSP galvenais inženieris

Linu audzētājiem — krāšņi palagi un dvieļi

Jazepa diena — 19. martis mūsu novadā no seniem laikiem tiek uzskatīta par lieliem svētkiem, bet Kirova kolhozā tie bija īpaši: centrā Stabulniekos ik uz sola vareja sastapt smaidīgas sievietes ar baltiem līn palāgiem un parvākiem, stripiņiem dvieļiem uz rokām. Tie divreiz lētāki nekā veikalā, pie tam katrai ģimenei.

Saimniecības vadība mūsu korespondenti informēja, ka tas viss saņemts pēc iepriekšēja pasūtījuma no ražošanas apvienības «Latvijas līni», uz Kirova kolhoza adresi pienācis sūtījums četrpadsmit rajona linaudzētājām saimniecībām. Tātad, arī citur lauku laudis tiks pie karotās mantas.

Pēc līnu lauku dāvanām

Daļu linseklu, ko izaudzē saimniecībā, pārstrādā eļļa — spēle darbojas kaimiņos — Silajāņu pagastā. Kad no turienes tiek saņemta gatavā produkcija, izziņo pa vietējo radiomezgli — pašu kolhozniekus šo eļļu pārdod par pāris rubļiem lētāk. Daudz līnsēklu eļļa nonāk arī kooperatīvā veikalā «Lidumnieks» Preiļos, pēc šīs līnu lauku dāvanas ierodas daudz. Saimniecība ražo arī rapša eļļu.

A. MEZMALIS

Uz pirti — Preiļos...

Vairāki simti preiļiešu izmēģina jaši garu Preiļu pilsētas pirti, izkārsējusies sauna un atvērta baseinā. Pirts dienas apmeklētāju skaits sasniegts pussimtu. Preiļieši iecienīti (to vareja arī paredzēt) ceturtdienas, kad saimnīca par pakalpojumiem ir vismazākā — tikai 50 kapeikas. Neatrukt apmeklētāju arī citas dienas, kad jāmaksā vairāk. Lat cik tas neliktos divaini, bet vismazāk apmeklētāju ir izsenis parastajā pirts dienā — sestdienā.

Arī sauna (ar mazā baseinu) nedēļā izmanto ap septiņdesmit pilsētnieku. Interese saukās izra-

dīt organizācijas, kas saviem strādājošiem nodrošina veselības kompleksa apmaksātu apmeklējumu.

Apmieram 400 preiļiešu (mēnesi) uzlabojuši fizisko sagatavotību trenāžu zālē. Nogaidītu aktivitāti parādījušas sievietes, kas veselības kompleksa pakalpojumus, izrādās, izmanto vairāk nekā dažs labs stiprā dzimuma pārstāvis. Un viņi arī par prieku nesen sāka darboties arī frīzētava. Viņiem — bijjarda spēle.

Sevi ataisno manuālās terapijas kabinets. Februārī tas nopelnījis vairāk nekā lūkstoš rubļu. Līdzko pacientus aicinās ārstnieciskās vannas un cita veida ūdenstherapija, apmeklētāju būs vairāk.

Arī bāra durvis jau vajā. Tikai tā saimnieki optimistiski gaida, ka vietējā varā tomēr sadūsosies un atļaus viešus pacientāt ne tikai ar limonādi, sulu, bet arī ar alkoholisku kokteili. Servīsu un kartību sava iestādē viņi garantē.

Visliecākā nelaime ar baseinu — galveno veselības kompleksa peļņas avotu. Bet vai par to šodien būtu īpaši jābrīnās, ja nupat ekspluatācija (ar labu novērtējumu) nodotu objektu vispirms vajag remontēt. Izrādās, ka celtniecības brāķi nav nemaz tik vienārsi izlobot. Kamer iekša nebija ūdens, viss skāta normāli. Bet tīklidz to ielāda iekša, izrādījās, ka vanna caura un ūdens arī vajā.

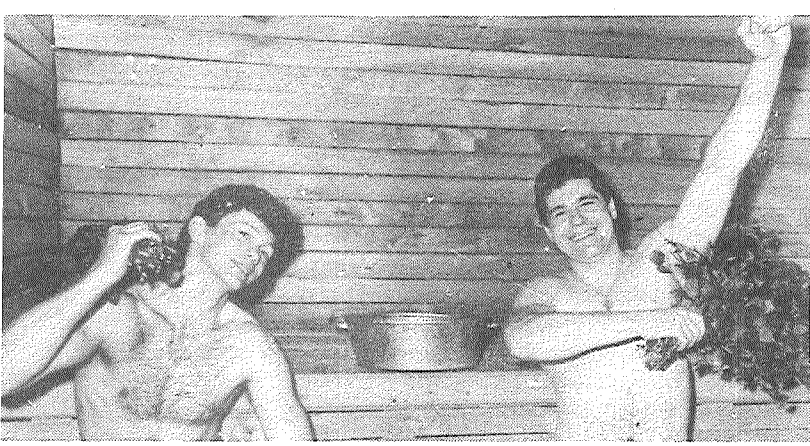
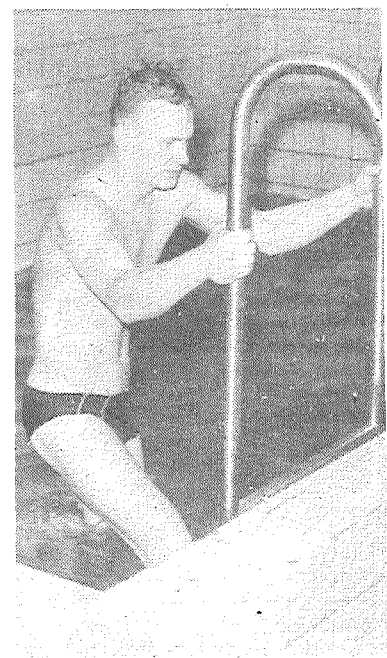
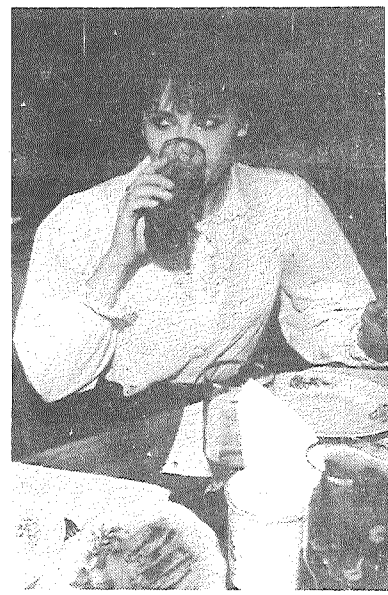
Tagad vīri katru dienu lāpa, noslīpina un tic, ka tuvākajā laikā baseinā uzņems pirmos peldētājus. Ka liecinot līdzšinējā republikas un pat Vissavienības pieredze, tad tā sākumā esot ar katru jaunizbūvētu peldvietu. Gada laikā kļūmes parasti novērot. Būsim arī mes optimisti — ka kompleksa direktors Viktors Dudaševs — un ticēsim, ka arī Preiļos drīz viss būs kārtībā.

Direktoram nācijas uzklauvēti viena otra skeptiska iebildumus par dārgo samaksu, par aizķeršanās ar siltumu. Viņš tomēr pacietīgi veļ «vezumus» un tic, ka veselības komplekss preiļiešiem tomēr sagādās vairāk prieka nekā rūpju.

Aina ILJINA

● ATTELIS: jaunajā kompleksā darbojas arī bārs: apmeklētāju rīcībā — peldbaseins un sauna.

Jāņa SILČKA foto

Kad Imants Ziedonis viesojās Preiļos...

- ... viņa galvenais mērķis bija iepazīties ar Latvijas Kultūras fonda (LKF) Preiļu kopu, tās līdzšinējo veikumu, problēmām un protams, ar pašiem kopas dalībniekiem. Kā uzsvēra LKF vadītājs Ziedoņa kungs un viņa ceļabiedre Aina Lukstiņas kundze, LKF vadība pēdējā laikā cenšas apbraukt visus Latvijas novadus, lai tuvāk iepazītu savas kopas un to darbību.

Vizītes pirmajā dienā viesi tikās ar rajona vadību, deķānu Albertu Budži un vācārā — ar LKF kopu. Nākošajā dienā bija Aglonā, kur apskatīja baziliku un isā sarunā tikās ar pagasta priekšnieku Viktoru Jonānu un kultūras dzīves galveno rosinātāju Janīnu Streiči. Vēl — atceļā no Aglonas uz brīdi iegriezās ūdenslēpošanās bāzē pie trenera un arī kokgrāzeņa Jāņa Kokina. Preiļos — viesojās jaunajā ceplī pie keramiķa Aleksandra Reča un apskatīja bēdīgo Preiļu muižas kompleksu un parku. Un — jau ceļā uz Rīgu — arī Arendoles muižu Isuma — tas arī viss par šo vizīti.

Gan ar rajona vadību, gan LKF kopu ietiekoties, viesi informēja par aktualitātem Kultūras fonda darba kā centrā, tā rajonos. (Informācijai — kādas 40 kopas esot Latvijā un 10 — ārzemēs.) Kopas, kā izrādās, dara viskaiti. Galvenokārt meklē un atrod mazos darbus, ko neviens cits nedara un nerad. Lielāki daļai kopu ir sava tēma, savs konkrēts mērķis. Vairumā rajonu Kultūras fonda kopu un kultūras nodaļu (kur tās vēl pastāv) uzskati un darbības virzieni sakrīt, jo nav jau būtība ne manta, ne darbs dalāms. (Sis variants šķiet pastāvē arī mūsu rajonā.) Bet tā kā Kultūras fondā darbojas cilvēki, kam šis darbs ir sirdslieta, tad pilnīgi saprotams, ka ikvienai kopai ar laiku izveidojas tēmas, aspekti, kas rajona kultūrdzīvē ir tikai viņējie.

Būtisks likās secinājums — kopai jākeras pie mazākiem darbiem, ko tā var padarīt; nevajag darīt sāpīgos darbus, bet priecīgos. Sai sakarā — Preiļos lielais, sāpīgais un kopai nepadarāmās darbs ir Preiļu pils. Ziedoņa kungs bija lakonišs: «No tik lielam darbam kā pils mēs norobežojamies. Par lielu kumosu...»

Jā, ja runa par naudām, finansēm un izpildīšanu, tad šie jautājumi Ziedonim lik pēc para minūtem tika uzdoti. Bet tas nu ir skaidrs, ka Kultūras fonda nefinanses

neviens paša objekta restaurāciju. Runa varētu būt vienīgi par jauku izpildīšanu, kad rajons pats visu lielo darbu būs sācis un darijis un pie pašam beigām tam kādi sarežģījumi būs radušies. Nu ja, bet tā jau sena patiesība, ka mūsu vietā mūsu pašu darbu neviens cits nedz nāks, nedz darīs, nedz arī par to maksās. Zēl, bet — fakts.

Bet jau nu ko Kultūras fonda augstā vadība silti ieteica savai Preiļu kopai, tad — atjaunot Silajānu keramikas seno slāvu. Atjaunot dzīvību Silajānos — tā mūsu rajonā būtu svēta lieta un izdarāms darbs.

Tika nolemts, ka nākošajai rajona deputātu padomes sesijai, kur paredzēts skatīt jautājumu par kultūru, Kultūras fonda kopa izstrādās savus priekšlikumus. Abas puses — LKF un mūsu rajona vadība — apņemas parakstīt šādu dokumentu, kura nosaukums: **LKF KOPAS DARBA PRINCIPI**

LKF kopa noformulē (un paziņo atklāti) sava darba saturu, motīvus un uzdevumus noteiktās savu spēju robežās.

Ar parauga spēku izdara padarāmos darbus (kait arī mazus).

Sos darbus piesaka rajonā vai pat republikā visādos iespējamos veidos — gan ar darbinieku sanāksmes protokolu, gan presē, radio un TV, gan ar fiziski izņemtu LKF

zimi sakoptās vai jaunizveidotajās vietās un objektos.

LKF kopas darbi var tikt iekļauti rajona vai pilsētas kultūras nodaļu (vai citu rajona kultūras dzīvi vadošo kultūras centru) darba plānos un darba atskaitēs, taču piesaucot darba veicējas LKF kopas vārdu un zimi.

LKF apspriež kopas darba finansēšanu tikai tad, ja darbam ir izstrādāts projekts, tāme un ja ir pārliecība, ka šis darbs sabiedrībā tiks pieteikts kā LKF veikums.

Vietēja vadība apņemas LKF kopu centienus balstīt, veicināt un iekļaut tos savas kultūrpolitikas un kultūrpropagandas apritē.

Bija šīs vizītes dienās arī pārsteigums. To sagādāja prielielis Jāzeps Svalbe, savus koka darinājumus parādīt atnesdams. Imants Ziedonis tos par tik īpatiem atzina, ka pat uz Rīgu līdzi paņēma — to iespējams pielietošanas apdomāšanai.

Atvadoties ciemiņi gan teica: «Mēs te vienkārši papāpājām...», bet prielielēm tomēr šķita, ka tas bija apciemojums īsti laikā un vietā. Lai daudz ko paskaidrotu un arī iedrošinātu — gan kultūras dzīves veidotājus, gan vadītājus, gan arī — piepalīdzētājus.

S. JOKSTE

1943. gada 1. martā žurnāls «Laikmets», kas vācu okupācijas apstākļos otrā pasaules kara laikā iznāca Rīgā, publicēja rakstu «Pie ieročiem un darba». Cita vidū tajā bija lasāms: «Sajās dienās publicēti divi Vācijas valsts valdības rīkojumi, kas gan katrs runā par savu nozari, tomēr ir cieši kopā saistīti. Pirmais ir austrumu reihshministra Alfrēda Rozenberga parakstītais rīkojums par bolševiku laikā izsludinātās nacionalizācijas atceļšanu un ipašuma tiesību atjaunošanu Latvijā, Lietuvā un Igaunijā. Otrs ir paziņojums, ka, atzinīgi novērtējot latviešu brīvprātīgo drosmīgo piedalīšanos cīņās pret bolševismu, vadonis Adolfs Hitlers piekrit latviešu SS lejona dibināšanai.»

Te acīmredzot būs vieta neliels skaidrojums. Pēc Sarkanarmijas padzišanas 1941. gada jūlijā vācu okupācijas vara ir nedomājā atdot agrākajiem ipašniekiem komunistu nacionalizētos ipašumus. Gluži otrādi: vācu civilā administrācija pārņēma padomju likumus attiecībā uz «visu kustamo un nekustamo ipašumu», tos negrozot, jādama, pārliecībā, ka pēc cērtās uzvaras nacistiem, izkārtējot «galīgo atrisinājumu» austrumzemē, tadējādi būtu vienkāršāk šos ipašumus (saimniecības, veikalus, fabrikas u. c.) nodot jaunajiem kolonistiem no Vācijas.

Otrkārt, vermahta pārciestās sakāves lika nacistu vadībai mainīt savu taktiku pret okupētajām tautām. 1941. gada 16. jūlijā pēc Hitlera apspriedes ar saviem tuvākajiem palīgiem Berlīnē radās protokols, kurā bija rindas: «Dzelzs likums ir un paliek: nedrīkst pielaut, ka kāds cits būtu apbruņots, izņemot vaciešus.» Toties Miņhenes puča deviņpadsmitajā gadadienā — 1942. gada 8. novembrī — Hitleris savā runā uzsvēra, ka karš esot «mazliet ieildzis». Lai neapšaubāmu uzvaru sasniegtu drīzāk, Vācija turpmāk nenoniecīnāšot arī «svešas asinis». Par loģisku turpinājumu šai domai var uzskatīt 1943. gada 10. februārī izdoto Hitlera pavēli, kas augstirdīgi atļāva latviešiem organizēt SS brīvprātīgo vienības.

«IEBAROSANA...»

Tāredzīgākie vācu civilās pārvaldes vadītāji ļoti labi saprata, ka 1943. gada apstākļos latvieši gluži par baltu velti Lielvācijas pusē karot neies. Tapec kompleksā ar «brīvprātīgo» lejoni veidošanu tika pamēģināta skāji izbāzinātā vēsts par reprivatizāciju, un žurnāls «Laikmets» jau minētajā rakstā iedrošināši vēstīja: «Katrs latvietis tagad zina, par ko viņš cīnās — par savu ipašumu, par savu saimniecību, savu māti, savu uzņēmumu, savu dzimteni, par savu nodrošināto nākotni! Pie ieročiem un pie darba ir šisdiecās aicinājums

ikvienam latvietim. Mēs esam un varam būt lepnī, ka Vācijas vadonis uzskata par iespējamu dot mums pašiem savu lejoni.»

Demagogijas šajos vārdos ir cik uziet, taču kauļiņi bija mesti, pāri Latvijai brāzās Hitlera pilnvarnieku pavēles par «brīvprātīgo» vākšanu. Un tā 1943. gada 28. martā Doma laukumā Rīgā pirmais tūkstotīs lejona mobilizēto viru, ietērti SS formā, zvēreja uzti-

viņu liktenis? Vilis Hāzners, kurš pēc aktīvas līdzdalības policijas bataljonu dibināšanā un akcijās pats vēlāk dienēja lejona, bet pēc kara bija viens no «Daugavas vanagu» organizācijas dibinātājiem un vadītājiem, savos ASV uzrakstītajos apcerējumos min šādu vispārīnošu un jau pēc savas būtības satricinošu ainu: «Latviešu lejons aptvēra 146 000 viru, maksimālo skaitu, ko līdzīga lieluma tauta var nodot

Pieviltie, bet nesalauztie

Lejoniāri... Vēstures rats ierāva viņus divu lielvalstu kārē sadalīt pasauli un, pakļaujot citas valstis, uzkurdzēties to tautām. Naivi noticēdami kacklakungiem, latviešu puši un jau padzīvojuši viri ņēma rokās svešas armijas ieročus. Vieni — cerībā atgūt savai Tēvzemei brīvību, otri, lai atbētu izsūtīto tuvnieku mokas, bet trešos kara mašina aizrāva sev līdzī kā viesulis, neprasot tavu pārliecību, neizklāstot, kur pēc vētras būs tavš krasts...

Galū galā viņus visus piemeklēja vienlīdz skaudrs liktenis — vilšanās un sāpes. Gluži kā tai dziesmā: «Man nav nedz tēvijās, nedz mājas...» Materiāls, ko piedāvā agentūra LETA, ļauj lasītājam pašam izdarīt secinājumus, un tas nepretendē uz patiesību pēdējā instancē.

cību Hitleram. So savdabīgo ziņojumu par gatavību atdot savu dzīvību par Hitleru un Lielvāciju pieņēma SS un policijas augstākais vadītājs austrumzemē obergruppenfīrers un ieroču SS ģenerālis F. Jekeln. Latviešu lejons bija kļuvis par realitāti.

Par šo realitāti var runāt un ir runāts dažādi. Visai atšķirīga var būt attieksme pret Latvijas iedzīvotājiem, kas otrā pasaules kara laikā uzvilka vācu armijas formas tērpu. Taču no vēstures izvīrtot viņus — kā tas gadu desmitiem Latvija pēc kara lika darīs — nav iespējams. Tapec visprātīgākais jebkurā skatījumā ir mēģināt viņus saprast.

To bez emocijām gan pagrūti izdarīt, tapec, ka tā laikā Latvijā bija pavisam maz ģimeņu, kuras nebūtu saistītas ar vismaz kādu lejoniāru un viņa — teiksim tādā — traģisko likteni. Jo 1943. gadā vien notika trīs iesaukumi, no kuriem pedējo tā paša gada 24. novembrī — izsludināja par vispārēju mobilizāciju: tā aptvēra it visus Latvijas Armijas bijušos virsniekus, instruktorus un pārējos viriešus, kas bija dzimuši laikā no 1915. gada līdz 1924. gadam. Velāk tiem pievienojās viri un jaunekļi, kas dzimuši arī no 1906. līdz 1928. gadam.

Cik viņu bija? Un kāds bija

kalpošanai savos bruņotajos spēkos. 80 000 no tiem palika kaujas laukos, arī tie ir maksimāli upuri, ko jebkurš līdzīga lieluma karaspēks spēj nest.

Kas tad galū galā šis lejons isti bija? Dosim vēreiz vārdu — kā jau zinātājam — tam pašam V. Hāzneram: «Ar nosaukumu «Latviešu lejons» saprata visas otrā pasaules karā iesaistītas latviešu vienības. No tam nozīmīgākās bija lejona attīstības gaitā saformētās 19. un 15. jeb latviešu numerācijā 2. un 1. (divizija), velāk, pēc abu divīziju nostāšanās līdzās 1944. gada februārī Veļikajas pozīcijās, tās apvienojot VI armijas korpusā.» Reihsfīrers Himlers, kas «trešajā Reihā» bija viens no visaugstākajiem lejona «aizgādnieks», sniedz formā atšķirīgu (izceļot galvenokārt vāciskos pavēlniekus: «Latviešu SS brigade, ko komandē SS brigādefīrers fon Solcs» u. tml.), bet saturā līdzīgu iedalījumu, ar kuru «Latviešu lejons» noteikts kā kopjēdziens visām SS un policijā iekļautajām vienībām. Līdz ar to lejons nepastāvēja pat kā militāra vienība. Sim jēdzienam nebija militāri organizatoriskas nozīmes, bet tas vienīgi ieteica vacu armijā mobilizēto latviešu karavīru un viņu vienību nacionālās kopības pazīmes

GENERĀLIS BEZ ARMIJAS

Situāciju pēc būtības vislabāk manuprāt varētu raksturot pāris piemērus. Kopš ģenerālis R. Bangerskis 1943. gada 1. aprīlī tika apstiprināts par lejona ģenerāliniektoru, viņš vācu pavēlniecībā nemitīgi (un vēltīgi) centās noskaidrot savas oficiālās funkcijas un tiesības. (Lejona Bangerskis tika devēts par ģenerāliniektoru bez tiesībām, bet ar atļauju izveidot savu štābu ar SS štandartenfīreru A. Plensneru priekšgalā). Tikpat nenoteikts palika arī citu augstā ranga latviešu virsnieku tiesiskais statuss. Vēl vairāk: Bangerska rīkojums — ka atzīmēts Rietumos izdotajā dokumentu un atmiņu krājumā «Latviešu karavīrs otrā pasaules kara laikā» — atsevišķos gadījumos varēja atcelt pat vācu apakšvirsniekus...

Cits piemērs. Kad 1943. gada 26. februārī Berlīnē tika parakstīta pavelē par 15. latviešu SS brīvprātīgo divīzijas izveidošanu, atbildību par to uzticēja SS brigādefīreram H. Hanzenam, bet virsnieku, apakšvirsnieku un karavīru iesaukšanu un iedalīšanu divīzijā vadīja augstākais SS un policijas vadītājs austrumzemē F. Jekeln. Par pavēļu oficiālo valodu divīzijā gan noteica latviešu valodu, toties visām divīzijas štāba amatpersonām bija jābūt vācietiem. Divīzijas štāba štatos bija paredzēts tikai viens latvietis — divīzijas kaimieku priekšnieks (par viņu priekšnieku iecēla pulkvedi A. Silgaili).

Sāds stāvoklis nemainījās līdz pašam kara beigām. 1945. gada 22. janvārī 15. divīzija, kas tolaik atradās Vācijā, būdama tobrīd vēl tālu no istās kaujas gatavības, saņēma pavēli stāties pret Sarkanarmijas lielopasūni, kura janvāra beigās jau luvojās Rietumprūsijā un Pomerānijā. Arī šo kauju laikā viss divīzijas štābs bija pilnīgā vācietu ziņā, un tam pakļautie virsnieki visbiežāk strādāja par tulkiem vai veica štādā mazatbildīgos pienākumus.

19. divīzija, par kuru pēc SS Augstākās Vadības pavēles 1944. gada sākumā pārformēja 2. latviešu brigādi, kara beigu posmu aizvadīja neatlaidīgas un nīknās kaujās — Kurzemes ielenkumā. Par šo cīnījumu veikumu liecina vermahta VI korpusa komandiera ģenerāļa Kriģera 1945. gada februārī izteiktais atzinums, ka «19. divīzija ir labākā kaimieku divīzija Kurzemes cietoksnī». Vispar jāteic, ka vācu virspavēlniecības ziņojumos laikā no 1944. gada 29. februāra līdz 1945. gada 1. janvārim tā pieminēta 14 reizes, bet netieši, ieskaitot laikposmu līdz 1945. gada 5. maijam, — pat 55 reizes. Frontē tās slava skanēja tālu.

Bet te jau arī slēpjas tas — tāpat kā visu

LEJONIĀRU TRAGISMS

Sobrīd nereti manāma vēlēšanās lejoniārus viennozīmīgi vērtēt kā Latvijas brīvības cīnītājus. Bet par ko viņi cīnījās vai — kā rakstīja «Laikmets» — «Par savu ipašumu, par savu saimniecību, savu māju, savu uzņēmumu, savu dzimteni, par savu nodrošināto nākotni? Atstājot malā pat atziņu, cik nenoteikti šie jēdzieni bija toreizejos kara un vācu okupācijas apstākļos, viņu nepamatotību netieši pierāda arī neticami augstais dezertieru skaits, centieni par katru cenu legalizēt savu prombūtni no frontes.

Nē, tolaik, lejoniāri pastāvot, vismazāk runāja par «savu nodrošināto nākotni», bet vairāk tā, kā žurnāls «Laikmets» 1943. gada 12. numurā: «Ne sapnotāji un filozofi mums šodien vajadzīgi, ne grāmattārpri un kabinetu zinātnieki, bet gan karavīri, karavīri un karavīri.»

Tie, kas atradās frontē — kaut vai uz kādu laiku, patiešām cīnījās kā isti karavīri. Vienīgi — kā vārdā un kam par labu cīnījās gluži tāpat ar 1944. gada 16. martā, kad pirmo un vienīgo reizi kopīgā kaujā piedalījās abas lejona divīzijas (15. un 19.). — pa vienam bataljonam no kaifras oberfīrera (virspulkveža) A. Silgailja vadībā. Rietumos velāk šo dienu — 16. martu — sāka atzīmēt kā lejona piemiņas dienu.

Lejoniāru vidū — varbūt pašu drosmes «uztaisīšanai» — iecienīta bija bravurīgā dziesma: «Mēs sīstīsim tos varenos, pēc tam tos zili pelēkos...» Sak, uzvarējuši ienaidnieku Austrumos, vērsīsim savu spēku un naidu «pret vācieti». Citiem vārdiem, atkārtosim Latvijas vēstures 1919. gadu. Bet vēsture jau tik precīzās analogijas nekād neatkārtotās. Tāpec otrā pasaules kara latviešu lejoniāru cīņa, gan it kā aizstāvēt savu Tēvzemi no divkārtas okupācijas draudiem, patiesībā izvērtās vienīgi par traģisku un bezcerīgu lappusi mūsu tautas vēsturē. Ja nebūtu tik necilvēcīgi daudz kritušo, ja nebūtu bezjēdzīgas izturēšanās Latvijā pret lejoniāriem ilgus gadus pēc kara, cik daudz tad būtu bijis «Laikmeta» noraidīto gan sanpotāju un filozofu, gan grāmattārpu un kabinetu zinātnieku...

□

Taču cīnījāju piemiņu gan atcerēsīmes: vēsturē viņi ir bijuši, vēsturē viņi aizvien paliks, un līdz ar vēsturi viņi nāks mums līdzī rītdienā.

Imants DEKSENIKS

(LETA)

Ko nozīmē dziesmas

Mēs visi zinām, kas ir Liieldienas. Kristiešu reliģijā tās ir lielas svētku dienas, jo tajās pats Dieva dēls pierādīja, ka ir stiprāks par nāvi. Šī diena tāpēc bija un vēl arvien ir kā dzīvības sākums.

Tam pašam ticēja latvieši sen, pirms vācu bruņinieki tiem atveda kristīgo ticību. Sniedzam izskaidrojumu par to, ko īsti šīs dziesmas nozīmē.

Liieldienas

NO JĀŅA JAUNSUDRABIŅA

«BALTĀS GRĀMATAS»

... Kad Ziemas svētki nāca, tad likās, ka jaukāku svētku vairs pasaulē nevar būt. Bet, kad labi apdomā, kas tad bij pret gaišajām Liieldienām! Toreiz visi čunčulājās tik pa istabu, un uz brītiņu vien varēja tu ārā izskriet. Bet kas tad tagad kaiteja! Visi putni bija klāt. Dārziņa stūrī zāles spraucās no zemes laukā. Tajās mēs lidojām pa gaisu kā putni un kliedzām cik spēka, jo klusais gavēnis nu bija garām. Jā, man likās, ka Liieldienas tikai tāpēc radītas, lai ļaudis dabūtu izsūpoties un izkliegties.

Ikvienās mājās tad bij mazas šūpoles. Vai nu tās pakāra šķūni pie sijas, vai kādas tuvas birzs koku žuburos ievilkā kārti un apmetā ap to grožus, bet bešā nepalika neviens. Tomēr šādas kanulītes tikai mēs, bērni, saučām par šūpolēm, patiesībā tās bija tikai ēna no istām, kādas kāra lielie.

... Kad šūpoles Liieldienu sestdienā bija pakārtas un visi svētku sestdienas solī apmeti, tad vajadzēja sākt olas vārīt. Mūsu krāsā aizvien bij skaisti dzeltena. Mēs to izdabūjam itin vienkārši no siļķu mizām. Mēs vispirms likām katlā mizas un pielējam drusku ūdens, un piebērām župnī alauna.

Kad ūdens sāka mutuļot sist, tad likām olas iekšā un vārijām tik ilgi, kamēr vecmāte noskaitīja tēvreizi uz priekšu un atpakaļ. Saimniecei bij vairāk vistu, tāpēc viņas katlīnā bij olu daudz, bet mūsu pelēcīte necik nevarēja pīdēt, un to pašu bišķīti aiznesa zīds.

Es uz olām biju ļoti kārs, un gandrīs ik reizes izgādījās tā, ka viena no manējām saplīsa jau pirmajā vakarā. Itin vienkārši tā vējās un krita no galdiņa vai arī no rokas izšūka. Bet es daudz par to neskumu: es meklēju tikai sāli, mērcēju un ēdu. Un kas zin, var būt, ka pa svētkiem atnāca kāds ciemiņš un atnesa vieta.

Ko mēs, bērni, darīsim?

Liieldienas ir jauki svētki. Klāt pavasaris. Un jau no paša agrā rīta bērni, no gultiņām izvelušies, skrien cauri istabām, cauri dārzam — kurš nu pirmais atradīs Liieldienu zaķa atstātās olas. Parasti jau zaķis arī ir bijis devīgs, un nepaiet nemaz ilgi, līdz bērniem pilnas rokas gan zeltā, gan sudrabā ietītam šokolādes, gan varavīkšņu krāsās izraibinātām vistu olām. Dažam tiek vairāk, dažam mazāk, bet īsti tukšā nepaliek neviens.

Pēc tam nāk Liieldienu brokastis. Tad lēti, māmiņa un visi bērni dodas uz baznīcu. Un, kad nodziedātas svinīgi skaistās Liieldienu rīta dziesmas, tad atpakaļ uz mājām, jo priekšā stāv garā un jauka svētku diena. Ko nu, bērni, ar to darīsim?

Jāiedomājas, ka pēc jautrajām rīta medībām savāktās olas vēl arvien ir svetku dienas rotājietas. Un te nu es esmu uzrakstījis četras no daudzajām spēlēm.

OLU KAUJA (piedalās visa ģimene).

So spēli var uzsākt jau pie brokastu gaida, un daudzi no jums to droši vien jau zina un pat būs gadu gadā spēlējuši.

Katrs izvēlas sev vienu olu. Tad pēc kārtas katrs piesit savas olas galu citai, mēģinot to iedauzīt. (Bet, atcerieties, ka godīgi ir sist ar tievo galu tikai tievajam galam, ar resno galu var sist abiem!) Nav nekāda nelaime, ja ola pušu — to jau tūlīņ ēstu tā vai tā. Bet tas, kura ola apgājusi visas citas un pati palikusi neiedauzīta, ir uzvarētājs un var būt lepns. Manā māja šo olu glaba, līdz visas citas apēstas un reizēm vēl ilgāk. Viena nu jau stāv astoņus gadus un ir aizvien vēl tik pat skaista.

Liieldienas

• LATVIEŠU TAUTAS DZIESMA

Ai, odītī, mīgulītī,
Nekod mani šovasar!
Es jau gan šūpojos
Visas trīs Liieldienas:
Pirmu dienu, vidus dienu,
Pēdējdienu vakariņu.

ERNA TAUBE

Ko nu?

Liieldienu zaķa vidējam dēlam bija gadījies liela problēma. Viņš nevarēja izdomāt, ko un kā krāsot.

«Vispirms», zaķa dēls teica, «ko lai es krāsoju? Es varu krāsot vistu olas, bet varu krāsot arī baložu, piļu, zosu, strausu, emu vai gulbju olas.»

«Tad — kā lai es tās krāsoju? Papus lieto dabīgas krāsas — siļķu mizas un ziedu lapas. Bet es taču varu lietot vasku un tajā ieskrāpēt rakstus. Es varu olām pielīmēt no zeltainiem salmiem ausklīšus vai jumja zīmes, vai es varu lietot dažādās gleznotāju krāsas.»

Liieldienu zaķa vidējais dēls kasīja aiz auss un grozīja oas. «Es arī varu olām pielīmēt no krāsainiem papīriem izgrieztus zīmējumus. Es varu olas apliāt ar dzīzām vai lentītēm un pērlītēm. Es pat varu olas pašas darināt no koka vai papīra masas un izgrieznot ar zeltu un dārgakmeņiem. Ek, lai papus krāso olas! Es mācišos par kurpnieku!»
Un tā Liieldienu zaķa vidējais dēls arī izdarīja. Viņš kļuva par ļoti labu kurpnieku. Vēl tagad visā tai apkārtnē ir zaķi, tā cilvēki slavē zaķa dēla gatavotos apavus.

Liela diena

• No A. Brastiņa

grāmatas «Mūsu gadskārta».

Nāc, nākdama, Liela diena,
Visi bērni tevi gaida;
Visi bērni tevi gaida,
Aiz vārtiem sasēduši.

Kalnā kāpu es dziedāt,
Uz akmeņa gavilēt,
Lai tric visa tautu zeme,
Lai dzird mani bāleliņi.

Liela nāca Liela diena,
Maza mana villainīte;
Es apsedzu Lielu dienu
Ar to mazu villainīti.

Spidi nu, saulīte,
Ābelu dārzā;
Tur mūsu bāliņi
Šūpoles kāra.

III

K. PLENCINIKS

Kūka ūla

• FRAGMENTI

Munī vacoki broli aizgoja leigotūs. Es gaideju sādžas puīskynu, un jī sagoja vīns pakaj ūtram, priceigi un trūkšpāini. Visim beja krosainas Lēldiņu ūlas.

- Kāčojom,
- Vinnčojom,
- Pazaudčojom,
- Visi bejom apmīrynoti.

Tāvs sēdēja pi golda, kažuceņu uzmetis placūs, dzidoja Lēldiņu dzīsme par eīnes spēku uzvarēšoni, Pesteitoja augšomcelšoniš, gari stipdams: Ale-lū-ja a-le, lū-ja!

Ustobā isavēle, capuri uz vīnas auss, lapns kai tērgotojs viņu sātās Ladzuku. Jys mums rodeja palākas bikses un raibu blūzi, kū atvedis broļāns nu Reigas. Tagad Ladzuku izavēre pēc piļsētņika. Vēj jys klusom pastosteja, ka, motei naradzūt, izdzēris lelu glozi nu pudeles ar zaļts papeireņu ap vycuci. Tik soldons un gords bejns piļšotas dzēriņš. Mes saleidzynojom ar bārza sulu, bet Ladzuku tikai isasmēja.

— Kū jys zinl par taidu dzērini! Kas bāzru sulal! Sytys ispēre goļvā. Asu nūreibis kai Meimulāns. Mēs sovokort smėjomēs, ka Ladzuku atgryude capuri uz pakauša un izrove nu kešas ūlu, sorkonu kai — guņs lismu.

— Siti vērsā kai pateiki! Es nāsabeistu! — saceja Ladzuku, pāstipūt rūku, kur pērstūs beja radzama sorkono ūla.

Mes ilgi nagaidejōm. Pataustejōm pi zūbu golim, kura styprocka ūla, un socem kācot.

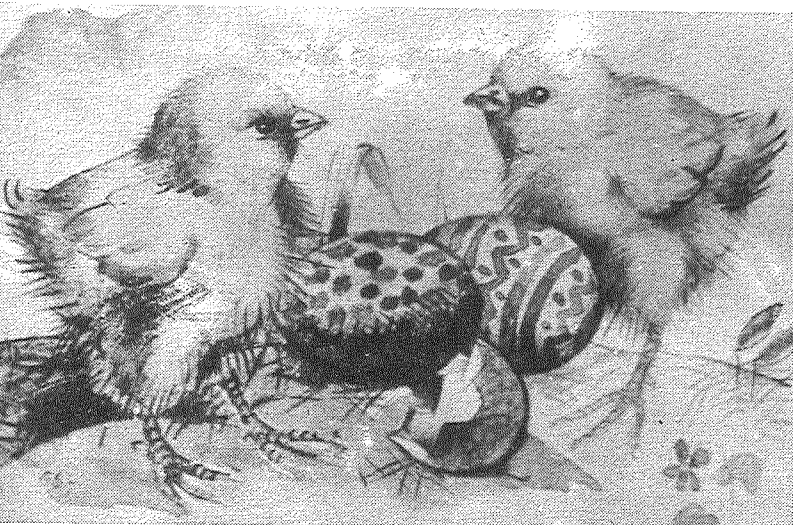
Bet mes pazaudčejōm. Ladzuku tikai smėjōs un boze kešos myusu porsistos ūlas. Puīskini beja pazaudčējuši vysas Lēldiņu ūleņas un sasarovuši kai zvrēbuli solumā sēdēja uz sūla.

Es nanusēcīšu. — Redzēs, kū dareis munas krystmotes čakulaines vystas stypros ūlas!

Sytu, bet munas krosainos ūleņās salyzuza un vīna pēc ūtras pazuda Ladzuka kešos.

Kai globiņa maklādams, pasavēru uz tāvu. Jo drūsmē beja potryukuse. Aizvēris potoru gromotu, jys atstyume uz pires brilles un vaicoja.

— Voi jau vysas pazaudčejōt? Puīskini tikai skumi palūceja golvas. Jim beja osoras acis, žāl pazaudčoto Lēldiņu prika — krosainūs ūleņu.

— Na! Veļ man ir muna sorkono.

It kai nu tāva idrūšinots, izjēmu nu kešas sovu milokū, krystmotes dovotū sorkonū ūleņu. Žāl gon beja tū pazaudčēt, bet naticēju, ka Ladzuku varātu sasist tik stypuru ūlu, kura, kai mote saceja, asūt stypra kai krosms.

— Sit, Ladzuk, tad redzēsīm, kas nūtikis! — es isasaucu.

Redzēju, kai Ladzukam isagailēja acis.

— A-ā, tev ir kūka ūla! — isasauca Ladzuku un metēs uz mani ar dyurem.

Es samulsu un rovus tyvok pi tāva.

— Voi teišom krystmotes dovnoto skaisio ūlena beja nu kūka?

IV

Atsaspīzu uz tāva celgolim un pasavēru jam acīs.

Jo seja beja nūpitna, acis gondreiz dusmeigas. Jys satvēre Ladzuku aiz placim un saceja:

— Nu puis, nasasmej tik gordi. Sakāčoji, tad redzēsīm, kuram ir kūka ūla!

Ladzuku irove golvu placūs, aizgrīze acis un gribēja izskriet pa durovom, bet tāvs jo vairs nalaide vaļā.

— Ak tu vairs nagribi kācot! Tod parodi mums, ar kū tu kāčoji?

Kad tāvs saspīde Ladzuku rūku, jys nāizturēja un palaide pērstus vaļā.

Nu jo sauļas izkryta sorkono ūla un paukskādama vēlēš pa greīdu, bet nasaduza.

— Kaidš mons! Tei ir kūka ūla! Sauce puīskini un idzyna Ladzuku koktā.

— Atdūd myusu izmonētos ūlas! Atdūd! — puīskini krateja Ladzuka svorkus.

Es pacēju nu greidas Ladzuka ūlu un apreinoju, kaida izaskateja kūka ūla. Jēi beja tik leīdzelga kai vysas cytas, bet tūmār nu kūka.

— Kūka ūla! Kūka ūla...! — Puīskini lēce nu prika un sauce, dzonodami Ladzuku nu kokta uz koktu.

— Kūka ūlal Reigā kāčoju ar kūka ūlom!

Bet te mes pamanejom Ladzuka leļū nālaimi. Nu jo svorku kešom sycēs saspīstūs ūlu dzaltonums, apraipeidams jaunūs Ladzuka svorkus.

Tū iraudzēja arī Ladzuku un dūsmēs gribēja gon spert, gon kust, bet kū jys vairok kratejos, tū jaunī svorki palyka vēļ najaukoki.

— Jys ar zaļom ūlom kāčoia! — špoce Ladzuku un metēs vēļ reizī mums vērsā.

— To tev i vajadzēja! — saceja tāvs un, sagrobis Ladzuku aiz apkakles, izmete pa durovom.

— Skrin toļok ar Reigas dzērini golvā un kūka ūlu kešā! Dyures atpakaļ rodeidams, Ladzuku aizgoja pa sādžas ūleicu, bet mes skrējom pa sātom kļīgdami:

— Kūka ūla! Kūka ūla! Reigā krosoj kūka ūlas!

Informē „Cerība“

BASKETBOLS

Noslēdzies republikas «B» klases čempionāts sievietēm. Pēdējā spēlē līvānietes izbraukumā uzvarēja Ventspils komandu un kopvērtējuma izcīnīja 3. vietu. Pirmās divas vietas (arī ceļazīmes uz «A» klasi) ieguva «Adažu» un Jelgavas (LLA) basketbolistes.

Turpinās Preiļu pilsētas čempionāts. Patlaban turnīra tabulā situācija ir šāda. Sievietes: SCO — 3 uzvaras un viens zaudējums. Preiļu 1. vidusskola — 2 uzvaras un 1 zaudējums. «Chaoss» — 1 uzvara un 1 zaudējums, sporta klubs «Cerība» — 1 uzvara un 2 zaudējumi, kooperatīvā skola — 2 zaudējumi. Vīriešiem: «Pasts» un «Agrofirma» — pa 4 uzvarām, Preiļu 1. vidusskola — 3 uzvaras un 1 zaudējums. «Latgale» un «Rudzāti» — pa 2 uzvarām un 3 zaudējumiem, veterāni — 1 uzvara un 1 zaudējums. «Aizkalne» — 1 uzvara un 2 zaudējumi. «Lauktehnika» — 1 uzvara un 3 zaudējumi, siera rūpnīca — 5 zaudējumi.

VOLEJBOLS

Divas dienas priekšā varēja sekot sacensībām starp komandām, kurām neizdevās iekļūt republikas čempionāta «B» klasē un kuras tagad cīnījās gandarījuma turnīrā. Sporta kluba «Cerība» pārstāvi veica Jēkabpils agrofirma Jaugava» (3:0), bet divreiz zaudēja Rīgas autobusu parkam (0:3 un 1:3).

FUTBOLS

Gatavojoties vasaras sezonai, sporta kluba «Cerība» futbolisti Daugavpilī aizvada draudzības spēli ar vietējo «Nīvu» un zaudēja (4:6).

VIEGLATLETIKA

Tuvojas pavasaris un vasara

— vieglatlētikas sezona, kurai gatavojas sporta kluba «Cerība» vieglatlētikas nodaļas audzēkņi. Skolēnu pavasara brīvdienās bērniem bija organizēta treniņnometne, kurā kopā trenējās vairāku skolu labākie vieglatlētāji.

BĒRNU UN JAUNATNES SPARTAKIĀDE

Rajona skolu sacensībās basketbolā vecākajā grupā meitenēm (1973. — 1975. g.) par uzvarētājiem kļuva Līvānu 1. vidusskolas pārstāves, otrajā vietā — Līvānu 2. vidusskola, trešajā — Preiļu 1. vidusskola, ceturtajā — Vārkavas vidusskola. Zēniem: Līvānu 1. vidusskola, Preiļu 1. vidusskola, Rudzātu vidusskola, Līvānu 2. vidusskola un Vārkavas vidusskola.

Par labākajiem spēlētājiem atzīti: aizsargi Irina Mihailūka (Līvānu 2. vidusskola) un Raitis Vilcāns (Līvānu 1. vidusskola), uzbrucēji — Ineta Šmukste (Līvānu 1. vidusskola) un Ingars Šņepsts (Preiļu 1. vidusskola), centra spēlētāji — Iveta Aizpure un Pēteris Ozoliņš (abi Līvānu 1. vidusskola).

Iesācies Latvijas jaunatnes čempionāts basketbolā. Pirmajās spēlēs «Cerības» audzēkņi sacentās ar Bauskas komandām. 1980. gadā dzimušās meitenes uzvarēja ar 37:23, zēni (1975. — 1976. g.) ar 88:65 pieveica Bauskas I komandu un ar 55:48 (Bauskas II komandu). Šī pašā vecuma meitenes pārspēja mājinieces ar rezultātu 79:36. Nākamos pretiniekus — Jelgavas komandas zēnus (1975. — 1976. g.) mūšējie pārspēja ar 100:76, meitenes (1976. g.) — ar 64:43, bet zēni (1979. g.) piedzīvoja zaudējumu ar 39:40.

I. BABRIS, sporta kluba «Cerība» priekšsēdētājs

OTRDIENA, 26. MĀRTS

TV RĪGA

18.00 — «Sodien». Ziņas 18.05 — Dok. filma: 18.25 — Mācāmie angļu valodu. 18.45 — «Prezidenta liktenis». 3. raidījums. 18.30 — «Lūdzu vārdus!» 19.40 — Ziņas krievu val. 20.00 — «Zaļais ceļš». 20.45 — «Ekrāns bērniem». 21.00 — «Panorāma». 21.30 — Sludinājumi. 21.35 — Latvijas Republikas Augstākajā Padomē (krievu val.). 21.45 — Vide. Cilvēks. Sasaistes. 22.40 — «Vakari koncertzālēs».

MASKAVAS I PROGRAMMA

17.30 — «Meridiāns». 17.45 — Satiksmes drošība. 18.15 — Multiplikācijas filma. 18.25 — «Tirgus ekonomika». 19.10 — Mākslas filmas «Svešais zelts» 1. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — «Brīnumu lauks». 21.30 — «Par mūsu nākotni». 23.35 — «Teleskops». 23.50 — «TZD». 0.10 — «Dāvana melnānam». 1.10 — Mākslas filma «Stepanikovs ciems un tā iedzīvotāji» 1. sērija.

MASKAVAS II PROGRAMMA

17.10 — Ritmiskā vingrošana. 17.40 — Krievijas parlamenta vēstnesis. 17.55 — Eiropas kausa izcīņa fristailā. 18.25 — «Vajag atcerēties...» 19.00 — «Labu nakti, mazuli!» 19.15 — Pasaules kausa izcīņa peldēšanā. 20.00 — «Laiks». 20.45 — PSRS Augstākās Padomes sesija. 21.45 — KPFSSR Augstākās Padomes sesija. 22.45 — Mākslas filmas «Ziemas miglu laiks» 2. sērija.

TRESDIENA, 27. MĀRTS

TV RĪGA

9.00 — «Māksla un bībele». 9.30 — «Zaļais ceļš». 10.15 — «Savai zemei». 11.15 — «Prezidenta liktenis». 3. raidījums. 12.00 — «Latviešu tautas tradīcijas». 12.30 — «Aicinājums». 13.20 — «Aktiera dzīve — brīnumaina dziesma». 14.20 — Mākslas filmas «Andrejs Rubļovs» 2. sērija. 17.00 — «Diena pasaulē». CNN ziņu apskats (angļu val.). 18.00 — «Sodien». Ziņas. 18.05 — Bērniem. «Mākslas mazā skola». 18.30 — Mācāmie angļu valodu. 18.50 — «Brīvais mikrofons». 19.40 — Ziņas krievu val. 20.00 — «Vizīte». 20.40 — «Skatuves mākslinieki — bērniem». 21.00 — «Panorāma». 21.30 — Sludinājumi. 21.35 — Latvijas Republikas Augstākajā Padomē (krievu val.). 21.45 — Sodien — Starptautiskā teātra diena. 22.50 — Jaunatnei. «Pirmā prognoze».

MASKAVAS I PROGRAMMA

11.00 — «TZD». 14.00 — «TZD». 14.15 — Mākslas filmas «Mihails Lomonosovs» 2. filmas 3. sērija. 15.30 — «Aizrautīgo pasaulē». 15.30 — «Bērnu stunda». 16.50 — Tikšanās Ostankino koncertstudijā ar Taškentas 1. augstākās arodskolas direktoru T. Inagamovu. 17.50 — Koncerts. 18.05 — «Pārbūve. Kā tas notika Japānā?» 18.50 — Koncerts. 19.10 — Mākslas filmas «Svešais zelts» 2. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — «Es stāstu par milu...» 21.50 — Kinopanorāma. 23.20 — «TZD». 23.40 — Estrādes teātris V. Tolkunova. 0.40 — Mākslas filmas «Stepankovas ciems un tā iedzīvotāji» 2. sērija.

MASKAVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Multiplikācijas filma. 8.45 — Mācību programma. 9.15 — Filma bērniem: «Ja ticēt Lopotuhinam». 1. un 2. sērija. 11.20 — «Teātra apskats». 12.45 — Mākslas filma «Ziemas miglu laiks». 16.00 — Mākslas filmas «Dundurs» 2. sērija. 17.05 — «Skatītāju simpātiju balva». 17.25 — Multiplikācijas filma. 17.40 — «Krievijas dokumentālais ekrāns». 19.00 — «Labu nakti, mazuli!» 19.15 — «Kolaža» 19.20 — Pasaules kausa izcīņa peldēšanā. 20.00 — «Laiks». 20.45 — PSRS Augstākās Padomes sesija. 21.45 — KPFSSR Augstākās Padomes sesija. 22.45 — Futbols. Vācija — PSRS.

CETURTDIENA, 28. MĀRTS

TV RĪGA

9.00 — Vide. Cilvēks. Sasaistes. 9.55 — «Vizīte». 10.35 — Mācāmie angļu valodu. 11.25 — Koncerts. 11.50 — «Dzimtenē daudz, Tēvzemē — viena». 12.20 — «Pēc zvana». 13.05 — Mākslas filma «Māsa Saule, brālis Mēness». 17.00 — «Diena pasaulē». CNN ziņu apskats (angļu val.). 18.00 — «Sodien». Ziņas. 18.05 — Mācāmie angļu valodu. 18.25 — Koncerts. 18.50 — «Ekrāna jaunumi». 19.10 — Programma «X». 19.40 — Ziņas krievu val. 20.00 — Programma «X». 20.15 —

«Bībeles stāsti bērniem». 20.40 — Programma «X». 21.00 — «Panorāma». 21.30 — «Deputāta komentārs». 21.40 — Sludinājumi. 21.45 — Programma «X».

MASKAVAS I PROGRAMMA

11.00 — «TZD». 14.00 — «TZD». 14.15 — «Mihails Lomonosovs». 3. filmas 1. sērija. 15.30 — «Aizrautīgo pasaulē». 15.45 — «Kopā ar čempioniem». 16.15 — «Uzvarētāji» 17.15 — Dzied. V. Miarelli. 17.45 — Multiplikācijas filma «Toma Soijera neparastie piedzīvojumi». 18.25 — «Tiem, kam 16 un vairāk». 19.10 — Mākslas filmas «Svešais zelts» 3. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — Ziņoj. IeM. 21.00 — «Ēterā — mūzika». 23.00 — «TZD». 23.20 — «Paklausieties!» 0.15 — Mākslas filmas «Bagātais brālis, nabagais brālis...» 1. sērija.

MASKAVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Multiplikācijas filma. 7.35 — Mācību programma. 8.55 — KPFSSR Tautas deputātu kongresa atklāšana. 11.00 — Filma bērniem «Nosargā torni». 12.10 — «Uz skatuvi, aktieri!» 12.30 — Ritmiskā vingrošana. 13.00 — «Atceries dziesmu». 13.15 KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 16.00 — «Dundurs». 3. sērija. 17.05 — Multiplikācijas filma. 17.15 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 17.25 — Koncerts. 17.40 — «Muzejs zem atklātajām debesīm». 18.00 — TV muzikālais abonents. 19.00 — «Labu nakti, mazuli!» 19.15 — PSRS čempionāts aerobikā. 20.00 — «Laiks». 20.45 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 22.45 — Mākslas filma «13. apustuļa pēdas».

PIEKTDIENA, 29. MĀRTS

TV RĪGA

9.05 — Koncerts. 10.00 — Dok. filma. 11.20 — «Skatuves mākslinieki — bērniem». 11.55 — Dzied. Aija Kukule un ansamblis «Dzēģu zīte». 12.20 — Z. Mauriņa. «Dzīves vērtos». TV izrāde. 13.50 — Mākslas filmas «Apustuļu darbi» 1. daļa. 16.20 — «Latviešu mūzikas mazpazīstamās lappuses». 17.00 — «Diena pasaulē». CNN ziņu apskats (angļu val.) 18.00 — Multiplikācijas filma. 18.10 — Koncerts. 19.10 — «Globuss». 19.40 — Ziņas krievu val. 20.00 — «Krustaceļš». 20.45 — «Miedziņš nāk». 21.00 — «Panorāma». 21.30 — A. Zids. «Klaidonis dēls». TV izrāde. 22.10 — Pārtraide no Kolizeja. Piedalās Romas pāvests Jānis Pavils II.

MASKAVAS I PROGRAMMA

5.30 — «Rīts». 8.00 — «Ekonomikas problēmas». 8.15 — Multiplikācijas filma. 8.55 — «Tiem, kam 16 un vairāk». 9.40 — Koncerts. 10.40 — Dok. filma. 11.00 — «TZD». 14.00 — «TZD». 14.15 — «Mihails Lomonosovs». 3. filmas 2. un 3. sērija. 17.00 — «Mūsu dārz». 17.30 — «Meridiāns». 17.45 — «Pasaules tautu daļrade». 18.15 — Programma «VID». 18.30 — Multiplikācijas filma. 18.40 — «Atmiņas par dziesmu». 19.10 — Mākslas filma «Svešais zelts». 4. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — Programma «VID». 0.00 — Estrādes koncerts. 1.05 — Mākslas filmas «Bagātais brālis, nabagais brālis» 2. sērija.

MASKAVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Multiplikācijas filma. 7.40 — Mācību programma. 9.10 — Filma bērniem. «Ceiru draugu dzīve un piedzīvojumi». 11.15 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 11.45 — Filmizrāde «Mājā Samotēhā». 12.40 — Dok. filma. 12.50 — Koncerts. 13.15 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 16.00 — «Tautas patiesais dēls». 16.30 — Uzvedības ētika. 17.15 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 17.25 — «NLO: nepieteikta vizīte». 18.15 — «Maskavas padome: pēc pus gada». 19.00 — «Labu nakti, mazuli!». 19.15 — «Kolaža». 19.20 — Dzied. L. Privina. 19.45 — «Sports visiem». 20.00 — «Laiks». 20.45 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 22.45 — Mākslas filma «Zinatnes upuris».

SESTDIENA, 30. MĀRTS

TV RĪGA

9.05 — «Mājai un dārzam». 9.45 — «Neatkarība». 10.15 — «Globuss». 10.45 — Jaunatnes teātra izrāde. «Saulē rāsas lāses». 12.40 — «Videokanāls 02». 13.05 — «Cilvēks dzīvnieku pasaulē». 13.35 — Mākslas filmas «Apustuļu darbi» 2. daļa. 16.05 — Koncerts. 16.45 — Nobeja premijas laureāti.

literatūrā. O. Pass. 17.40 — «Jēzus Kristus tēls pasaules mākslā». 18.00 — «Daugavpils teātri». 19.05 — «Dirģentis P. Mjagi». 20.00 — «Savērti varavīksni». 20.45 — «Miedziņš nāk». 21.00 — «Panorāma». 21.30 — Sludinājumi. 21.35 — Kultūras programma «Zīmes». 22.20 — «Katr sestdien — Tonis». 22.30 — Lauku kapelu koncerts. 23.30 — «Operete, operete...»

MASKAVAS I PROGRAMMA

5.30 — Koncerts. 5.50 — Multiplikācijas filma. 6.15 — «Sports visiem». 6.30 — Ritmiskā vingrošana. 7.00 — Rīta izklaidējošā programma. 7.30 — «Mūsu dārz». 8.00 — «TZD». 8.15 — Poezija. 8.25 — Mākslas filma «Zelta zoss». 9.40 — «Burda moden piedāvā». 10.10 «Rīta zvaigzne». 11.10 — Filmizrāde «Negaiiss». 14.00 — «TZD». 14.15 — Politiskie dialogi. 15.45 — «Talanti un pielūdžēji». 16.40 — Starptautiskā panorāma. 17.25 — Mākslas filma «Tamas bērība». 20.00 — «Laiks». 20.45 — V. Dobriņina autorvakars. 22.45 — «TZD». 23.05 — «Pirms un pēc pusnakts». 1.05 — Mākslas filma «Bagātais brālis, nabagais brālis» 3. sērija.

MASKAVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Multiplikācijas filma. 7.45 — Toekvondo cīņa. PSRS — Spānija. 8.15 — Krievu valoda. 8.45 — Kinopublicitāte. 9.00 — «Saudzējība». 13.15 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 15.45 — «Omskas versija». 17.15 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 17.25 — J. Nagibina filma. 18.30 — Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.45 — Koncerts. 19.00 — «Labu nakti, mazuli!» 19.15 — «Avangards mūzikā». 20.00 — «Laiks». 20.45 — KPFSSR Tautas deputātu kongresā. 22.45 — Mākslas filma «Fantāzija». 23.50 — PSRS Tautu X vasaras spartakiāde. Volejbols

SVĒTDIENA, 31. MĀRTS

TV RĪGA

9.05 — Programma «Dievs un pasaule». 9.35 — Bērniem. «Lieldienu zakis». 9.50 — Latvijas ev. lūt. baznīcas arhibīskapa K. Gaīļa Lieldienu apsveikums. 10.00 — Lieldienu dievkalpojums Jēzus krievu baznīcā. 11.25 — Lieldienu dievkalpojums Vatikanā. 13.40 — Romas katoliņu baznīcas bīskapa J. Cakula Lieldienu apsveikums. 13.50 — Programma «Latgola». 14.50 — Krievu pareizticīgo baznīcas bīskapa Aleksandra Lieldienu apsveikums. 14.25 — Koncerts «Pavasaris Viņē». 15.10 — «Eiropas kaleidoskops». 15.40 — «Spiets». 16.15 — «Atmini nu!» 16.00 — Latvijas baptistu baznīcu savienības bīskapa J. Eisāna Lieldienu apsveikums. 17.10 — «Koncerts Vāgnera zālē». 17.40 — «Rīga — Jūrmala». 18.30 — Basketbols. VEF — «Kalevs». 20.00 — «Panorāma». 20.15 — Koncerts. 20.45 — «Miedziņš nāk». 21.00 — TV klubs «Atvasara». 22.00 — «Panorāma». 22.20 — A. Maskāta mūzika.

MASKAVAS I PROGRAMMA

8.00 — «TZD». 8.15 — Ritmiskā vingrošana. 8.45 — Sportloto izloze. 9.00 — «Rīta agrumā». 10.00 — «Tēvzemes sardze». 11.00 — Rīta izklaidējošā programma. 11.30 — «Dzīvnieku pasaulē». 13.00 — «Lauku dzīve». 14.15 — «To jus varai». 15.00 — «TZD». 15.15 — «Veselība». 15.45 — «Jaunā paaudze izvelas» 17.15 — «Solo trim stīgām». 18.10 — «Volts Disnejs piedāvā». 19.00 — Lirisks koncerts. 19.30 — Mākslas filma «Vientuļiem tiek piešķirta kopmītne». 21.00 — «Laiks». 21.45 — «Jautro un asprātīgo klubs-91». 23.45 — Futbola apskats. 0.15 — «TZD». 0.35 — Mākslas filmas «Bagātais brālis, nabagais brālis» 4. sērija.

MASKAVAS II PROGRAMMA

8.00 — Rīta vingrošana bērniem. 8.15 — Multiplikācijas filma. 8.35 — Koncerts. 9.05 — «Atmiņas par Lamu Danzane». 9.30 — «Avotā». 10.00 — Filma bērniem «Denisa Korabļova neparastie piedzīvojumi». 1. un 2. sērija. 12.10 — «Plus vienpadsmit». 15.40 — Dok. filma. 16.20 — Dzied. M. Biešu. 17.00 — «Planēta». 18.00 — Multiplikācijas filma. 18.10 — «Alise». 18.55 — «Kolaža». 19.00 — PSRS čempionāts futbola. 20.50 — Koncerts. 21.00 — «Laiks». 21.45 — Autor-televīzija.

Palīdzību sniedz „Vārpa“

Problemātiska kļuvusi sporta inventāra iegāde. Ipašas grūtības tas sagādā kolhozu un valsts saimniecību fizikultūras kolektīviem. Šis problēmas risināšana šogad sāk palīdzēt sporta biedrības «Vārpa» rajona padome. Centralizēti Rīgā iepirkto sporta inventāru rajona

padome pārdeva lauku fizikultūras kolektīviem. Sporta tērpus, krosa kurpes, slēpošanas zābakus un citu sporta nodarbibām nepieciešamo saņemusi kolhozi «Līvāni», Raiņa, «Dubna», «Druva», kā arī Aglonas internātskola.

Šogad jābūt zem jumta

fā par Līvānos topošo saliekamo sporta zāli saka Līvānu PMK priekšnieks Oļegs Bubnovskis. Šobrīd tam esot visi priekšnoteikumi. Dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienība solot atrisināt kokmateriālu jautājumu.

dātais celtniecības materiāls šogad maksās krietni dārgāk.

Vislielākā problēma — ruberoīda sagāde jumta segumam (nepieciešami 900 m², četrām kārtām). Vienīgā iespēja dabūt šo deficīto materiālu — preču apmaiņas ceļā. Tikai jāredz, ka pērn nesagā-

Tātad — ja tuvākajā laikā būs noslēgts līgums ar pilsētas izpildkomiteju, ja pasūtītajam būs pietiekami daudz līdzekļu, ja nebūs aizķeršanās ar jumta segumu, tad ilgi gaidītā zāle jau šogad būs gatava. Vēl jo vairāk tāpēc, ka šobrīd celtnieki nebūt nav tik noslogoti kā agrāk un ir ieinteresēti strādāt savā pilsētā, nevis tālu no mājām.

Ūdensslēpošanas bāze — nomā

Ekonomiskais haoss izdara savas korekcijas arī sportā. Ne-ražojošā sfēra nu nostādīta fakta priekšā: turpmāk sporta veidu attīstību nav kam finansēt. Šāda situācija izveidojusies arī ūdenssporta attīstībā rajonā. Un šis sporta klubs nonācis uz izdzīvošanas un izpēšanas robežas, jo no rajona budžeta atvēlētajiem 20 tūkstošiem rubļu sporta klubam jānomaksā nodokļi un tad nekāsi pāri nepaliek. Bet vēl taču jāuztur bāze, štati, jāpērk benzīns. Galu galā, piemēram, Ingum Bukam vienreiz taču jātiek arī uz Eiropas čempionātu, kas šovasar notiks Padomju Savienībā.

peiku. Un no līdzekļu iedalīšanas sporta attīstībai praktiski atsakās. Taču... pagaidām grib paturēt saimnieka lomu, jo pārdot bāzi sportistiem nepiekrīt.

Panākti vienošanās, ka pašu rokām uzcelto bāzi ūdensslēpotājiem uz gadu nodos nomā. Nu ko! Jāna Kokina komandai pagaidām citas izejas nav, jāsamierinās ar šādiem noteikumiem un jāmēģina daļu līdzekļu saņemt pašiem.

Tiesa, šādā situācijā ļoti jābrīnās par republikas sporta komitejas vienaldzību augstās klases sportistu atbalstīšanā. Jo izrādās, ka Ingus Buks, budams spēcīgākais republika un visa padomjzeme, pagaidām nav izpelnījies republikas stipendiju.

Aina ILJINA

Precizējums

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā publicētajā M. Lomakina rakstā «Vēlreiz par telefonu izmantošanu», tulkojot tekstu no krievu valodas, pieļauta neprecizitāte. Pareizi jābūt: «Ja klients par kārtējo mēnesi nav nomaksājis līdz 15. datumam, viņš tiek brīdināts, ka līdz 25. datumam telefons būs atslēgts. Ja maksa nav ienākusi līdz 30. datumam, abonementu slēdz vispār».

Latgaliskā vārda vīneibai

Drūsi vīn reti kurais zina, kas ir dzejnīks Jons Karūdnīks; divas jo dzeju gromotas latgaliski «Laiks un nalaiks» un «Latgaļu melodijas» izdūtas orzēmēs — «Latgaļu izdevniecība», pošam dzeivojūt šepat Latvijā. Lyuk, vīns nu dzejo-lim: «Tryndā»:

«Ak soki, mote Latgola, voi asu vēl tovs dāls? Voi, kleistūt tolli svešumā, nav gāisīs maņ tovs tāls?»

Tu — lynu zīdeņš gaiši zyls, kas atminā maņ dzymst,
Tu — zylazaru raidive, kas tumsā dzejmē grymst.

Tu — zarenš Austras ūzulā, kur reitūs saule lāc.
Tu — rudzu teļrunis rudinī, kas jaunai maizei sāts...

Voi varu pasaceit as tū, kas naizsokoms ir?
— Gon toline, gan naidiniks nu tevis mani šķir.»

Dzejnīka eistais vords ir Eugenijs Ruško, jys dzeivoj Sabīlē, aizajam ar mūziku, voda dzidotoju un spēlētoju kolektīvus, pats sacerējis arī mūziku vairākiem sovīm tekstim. Vēl E. Ruško imīloto nūsadorbošona ir latgaļu legendu vokšona un literāra apstrode (laikroksta «Jaunais Ceļš» laseitojim beja īspēja ar vairokom īpažeitīs, paraksteitom ar pseidonimu P. Azarjams). Nāseņ Daugavpilī dzejnīks, prozaiķis un muzikants kļjva par Latgaļu rakstniku vīneibas valdes lūcekli.

Taida vīneiba nūdybynota pēc Latvijas Rakstniku savīneibas Daugavpils nūdaļas (O. Kravalis) iniciatīvas, tajā apsavīnoj vsyī, kas pošlaik roksta latgaliski, naatkareigi nu dzeives vītas, ticeibas, partijas pīdareibas, nūsadorbošonos, iznokušū gromotu skaita, zynotnisko grāda vai kaidom cytom atšķireibom. Taitod, kūpā ar sērmū Latvijas universitates profesoru Vitoldu Valaini ir pavyssam jaunī autori, kury sovus dzejjūlus voi stostenus uzrakstējūši tikai pārnejā godā.

Pošlaik vīneiba vēl nalya — devenī bīdry. Bez jau nūsauktajīm E. Ruško un V. Valaiņa par izcylokom persuneibom varātu nūsaukt divus tagadējūs Kanādas latgališus nu Ontario štata, kuri vīni nu pyrmajīm atsyutēja aizpīldeitas anketes.

Ti ir Ontons Zvīdrs, kurš rūseģi dorbojās A. Jūrdža fondā un Latgaļu pētniceibas institutā, izdevs dzejjū gromotu «Tū», taipat Tadeuša Pūisāns, kura pētniciskī roksti publicāti gromotu kūpojūmā «Acta Latgalika» un dažaidūs kalendarūs.

Lai īsastotu Latgaļu rakstniku vīneibā, nav nāpicīšamas gromotas, īsāpīdeigu cylvāku rekomen-dācijas un cyts, kai LRS, piteiķ ar vēlēšonus raksteit latgaliski, ar strodošonu šymā vēzīņi. Dūmojams, ka arī tī literāti, jaunī un vacī, kas nūsadorboj ar raksteišonu Preiļu rajonā, ir šos vīneibas cineiģi.

Nūsłāguma vitā vēl vīns Joņa Karūdnīka dzejuleits nu tos pošas gromotas «Laiks un nalaiks»: «Latgaļu karūģs»: «Ai azari, azari zylī — Latgolas dzeļmeigos acis! Zaļš nīdrojs aug molā, a vydā leigojās laičīne bolta...»

Ai bārzi, ai bēzeite bolto — Latgolas senejo slave! Bolts mokūneits vainagoj pīri, placūs mastis lynu lauks zylais...»

Sū zylī i bolitū — šos krosas, ciļtiši, karūģā ceļsim!
Byus vīnot tom latgaļu ciļti, nokūtnes gaitos tū vest.»

Ontonis RANCANS,
vīneibas valdes lūceklijs

OGRES MEZA TEHNĪKUMS

1991./1992. mācību gadā uzņem audzēkņus dienas nodaļā ar devingadīgās skolas izglītību mežsaimniecības specialitātē, meža izstrādes tehnoloģijas specialitātē. Neklātienes nodaļā uzņem mežsaimniecības speciālistātē ar vidusskolas izglītību bez iestājeksāmeniem, mācību ilgums 2 gadi 10 mēneši.

Iesniedzamie dokumenti: raksturojums, iesniegums (veidlapa), izglītības dokumenti (oriģināls), 6 fotokartītes, izziņa par veselības stāvokli (forma Nr. 086X), komandētiem attiecīgas formas norikojums no uzņēmuma, neklātņiekim — izraksts no darba grāmatiņas.

Dokumentus pieņem: klātienes nodaļā no 1. līdz 5. jūnijam katru dienu no plkst. 9.00 līdz 17.00; neklātienes nodaļā no 1. jūnija līdz 1. jūlijam katru dienu no plkst. 10.00 līdz 16.00, izņemot sestdienas un svētdienas.

«Atvērto durvju dienas» — 1991. gada 18. aprīlī un 18. maijā plkst. 12.00.

Tehnikuma adrese: 226300, Ogre 3, tel. 24254, 32924, 32910, Ogres meža tehnikums.

NĀKOŠIE EKONOMISTI UN LAUKSAIMNIEKI, JOS AICINA JLT!

Sakarā ar kopsaimniecību un valsts saimniecību skaita samazināšanos, samazinās arī vajadzība pēc ekonomistiem šāda tipa uzņēmumos, taču nesamazināsies vajadzība pēc ekonomista kā speciālista. Ekonomists — tas ir mājas saimnieks plašākā un dziļākā izpratnē, kas prot rēķināt, spriest, secināt un izsecināt, piepildīt savas mājas saimnieciskajam uzplaukumam, attīstībai. Ekonomists prot taupīt, bet nav skops.

Lai kļūtu par labu ekonomistu, ir ļoti daudz jāzina. Ar 1991./1992. mācību gadu Jēkabpils lauksaimniecības tehnikumā kardinali tiek izmainīts mācību plāns ekonomiskā darba dienesta speciālistu sagatavošanā, atsakoties no šauri specializētu kadru gatavošanas darbām laukos.

Tehnikumā dota iespēja mācīties pēc pamatskolas un vidusskolas absolvēšanas.

Mācoties tehnikumā, audzēkņi apgūs:

- 1/s produkcijas ražošanas tehnoloģiju kopsaimniecībā un zemnieka sētā;
- mājturības zinības: meitenēm — rokdarbus (aušanu, adīšanu, sūšanu, tamborēšanu batikošanu, mezglošanu), kulināriju u. c. mājsaimniecībā nepieciešamās darba iemaņas, zēniem — kokapstrādes, galdniecības, metālapstrādes u. c. mājsaimniecībā nepieciešamās darba iemaņas, iegūs autovadītāja un traktorista tiesības;
- 1/s uzņēmumu, servisuzņēmumu, 1/s produkcijas pārstrādājošo uzņēmumu darbības ekonomiku, budžeta iestāžu grāmatvedību un finanses, šo uzņēmumu darbības ekonomiku, organizāciju, plānošanu un saimnieciskās darbības analīzi;
- prasmi strādāt ar dažāda veida personālajiem skaitļotājiem, izmantojot skaitļotāju programmu paketi.

Pamatskolu beigušie audzēkņi tehnikumā apgūs vidusskolas kursu. Labs ekonomists — grāmatvedis ir vajadzīgs katrā zemnieku saimniecībā, kooperatīvā, statūtu sabiedrībā un jebkurā citā uzņēmumā, kas saskaņā ar likumu par uzņēmējdarbību ir reģistrēts valsts pārvaldes attiecīgā orgānā.

Pašreizējā periodā JLT pasniedzēji kopā ar LLA Lauksaimniecības ekonomikas fakultātes mācību spēkiem strādā pie vienotā mācību plāna izstrādāšanas ekonomikas specialitātei, lai novērstu paralēlismu un dublēšanos apmācības sistēmā tehnikumā un augstskolā.

JLT pasniedzēji ierosina LLA uzņemt studentus tikai pēc bāzes tehnikuma absolvēšanas, kur pastāv reālas iespējas specialitātei nepieciešamo praktisko iemaņu apgūšanai.

Mācoties tehnikumā, jums būtu arī iespēja tālāk veidot šīs senās mācību iestādes tradīcijas, izkopt savus talantus, piedaloties pašdarbībā, sportā un dažādos jaunrades pulciņos.

Gaidām jūs pilsētā pie Daugavas kā mūsu nākamos audzēkņus!

□ RIGAS RADIOELEKTRONIKAS APARĀTBOVES TEHNĪKUMS aicina uz

ATVERTO DURVJU DIENAM

1991. gada katrā mēneša pēdējā ceturtdienā plkst. 16.00 28. martā, 25. aprīlī un 30. maijā.

□ Adrese: 226084, Rīgā, Braslas ielā 16. Jābrauc ar 13., 17., 18. vai 23. trolejbusu līdz Stārķu ielai, ar vilcienu līdz Oškalnu stacijai.

UZMANĪBU: IZSOLE!

1991. gada 30. martā plkst. 10.00 Livānu kultūras namā Livānu paterētāju biedrība rīko izsoli. Izsolē būs pārdošanā: televizors «Panasonic» (Japāna), videomagnetofoni (Japāna), adāmās mašīnas (Japāna), motocikli «Java», sieviešu rokas pulksteņi «Nair» zelta ietvarā. Ieejas biļetes cena — 5 rubļi. Biļetes var iegādāties veikalā «Sadzīves tehnika», universālveikala suvenīru nodaļā un Livānu kultūras namā.

PREIĻU LINU FABRIKAI darbam ar augstspiediena katliem. pastāvīgā darbā vajadzīgs Apgādā ar dzīvojamo plātibu. diplomēts kurinātājs

MAINA labiekārtotus divistabu un vienistabas dzīvokli Preiļos pret trīs vai četrīstabu dzīvokli. Zvanīt 23683.

MAINA lauku māju netālu no Preiļiem pret vienistabas un divistabu dzīvokļiem ar ērtībām. Iespējami varianti. Tālrunis 43141.

MAINA divistabu dzīvokli pret diviem vienistabas dzīvokļiem, visi ar ērtībām. Zvanīt 21508, vakaros.

MAINA vienistabas dzīvokli ar ērtībām Preiļos pret dzīvokli Līvānos. Tālrunis 43006.

MAINA māju (48 m²) Līvānos centrā (ir garāža, dārziņš) pret jaunu VAZ-2107. Tuvākās ziņas Līvānos, Rīgas ielā 65 b.

PARDOD sektiju «Laima». Zvanīt vakaros. Tālrunis 23228.

PARDOD uzstādīšanai automašīnās: magneto fonu, magnetofonu, radioaparātu A-271, stereo skafrunus 10 un 20 W. Tālrunis 43901 vakaros.

PERK jaunu vai mazītiet Vietotu motociklu ar blakusvāģi. Zvanīt 46730 pēc plkst. 18.00.

Aizkrit man zemes vārti, Pazūd zemes atslēdziņa. Nu es iešu tai ciernā, Kur mūžam nepārnākt.

(T. dz.) Sēru brīdī esam kopā ar Ļuviniekiem, JĀNI PRIKULI smiltājā pavadot.

Kopsaimniecības «Vanagi» arodkomiteja

Lai tiem citiem ļoti bija, Man vairs laba nevajaga. Zemes mēte roku sniedza, Vieglas smiltis vēledama.

(T. dz.) Izsakām līdzjūtību piederīgajiem, ANNU PURVIŅU smiltājā pavadot.

Kopsaimniecības «Vanagi» arodkomiteja

Un nebūs vairs, kas aprāda un aprāj.

Un nebūs vairs, kas azaidā vēl sauc,

Kad durvis atvērsu un iekšā — tukšums,

Un kaktiņš kluss, un neklāts pusdiengalds.

(M. Bārbale) Esam kopā ar Leontīnu Kalpišu, MĀMIŅU smiltājā aizvadot.

Rožupes devingadīgās skolas skolotāji

Es neprotu raudāt, jo viss, kas ir bijis,

nav mērojams asarām klusām. Balts krusas viesulis ceļu man vijis,

es tevī pavadu pēdējā dusā.

(M. Losberga) Izsakām līdzjūtību Irmai Filipovai sakarā ar VIRA traģisko nāvi.

Smelteru šoferu un mehānicu toru kolektīvs

Balti bērzi, baltas egles, Sāpēs baltī arī mēs.

Paštāvesim kļuvi brīdī Dieza mūža krustceļos.

(L. Vāczeris) Izsakām līdzjūtību Purvīņu ģimenēm, no MĀTES, VIRAMĀTES un VECMAMIŅAS atvadoties.

Kopsaimniecības «Vanagi» speciālisti

Smiltiņu kaļnā zem dzīvības priedēm

Nu darbi, rūpes un vasaras dus. (M. Losberga)

Izsakām līdzjūtību ANELES BRISKAS piederīgajiem sakarā ar viņas nāvi.

Kolhoza «Galēni» valde un arodkomiteja

MAINA divistabu labiekārtotu dzīvokli Kalnciemā (20 km no Jūrmalas, ir garāža, dārza mājiņa) pret līdzvērtīgu Preiļos. Iespējami varianti. Zvanīt 23738.

MAINA divistabu dzīvokli pret triju vai četru istabu dzīvokli. Telefons: 23214.

MAINA divus vienistabas dzīvokļus pret divistabu vai trīsistabu dzīvokli, visi ar ērtībām. Zvanīt 21396 darba laikā. F. Grigorjeva.

PARDOD darba zirgu (5 gadi) Preiļos, Daugavpils ielā 7.

PREIĻU SAGĀDES UN RAZOŠANAS APVIENTBA

īepērk kāpostus — 1 rbļ. par kilogramu, sipolus — 3 rbļ., burkānus — 0,80 rbļ. No 1. aprīļa pieņem maku-latūru — 5 kap. par kilogramu. Izziņas pa tālruni 22230.

1991. gada 31. martā Aglonā plkst. 14.00 notiks LIELDIENU TIRGŪS.

Ar savu produkciju tiek aicināti piedalīties kooperatori, amatnieki.

RAJONA KULTURAS NAMĀ NOZAGTS importa p.

klājs (3 m x 5 m, uz tumšsarkana fona melns un balts raksts, galos bārkstis). Personas, kam kaut kas ziņams par paklāja atrašanas vietu, pret atlīdzību lūdzam zvanīt 21428, 22262 vai milicijai — 02.

Sirsniģi pateicamies radiem, draugiem, Preiļu draudzes prāvestam Albertam Budzem un visiem pārejiem, kas piedalījis mīļās sievas, māmiņas un vecmāmiņas Jūlijas Račko izvadīšanā pēdējā gaitā.

Vīrs, dēli, vedeklas un mazbērni

Ilgu mūžu nodzivojī. Daudz darbiņu padarijī. Lai nu viegli zemes mēte Pārklāj smiltiņu paladziņu.

(T. dz.) Skumju brīdī esam kopā EMILIJAS ZAGORSKAS piederīgajiem, izvadot viņu pēdējā gaitā.

Kolhoza «Rūšona» valde un arodkomiteja

Pasaule ir tik milzīga. Bet tu, tēt, man bijī viens.

(L. Līvena) Skumju brīdī esam kopā ar Pēteri Ertu, izvadot TEVU kapu smiltājā.

Preiļu rajona dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienības kolektīvs

Skumju brīdī esam kopā ar MARIJAS ROMANOVSKAS tuviniekiem.

Kaimiņi

Māmulīte dusēt iet Baltā smiltiņu kalniņā.

Visas rūpes, visas raizes Palīc kapā maliņā.

(T. dz.) Skumju brīdī esam kopā ar Anastasiju Pauniņu. MĀTI smiltājā izvadot.

Preiļu trikotāžas fabrikas kolektīvs

Ai, cik grūti, māmulī. Tevī ceļā pavadīt.

Vai trīs baltas smiltiņu saujas Varēs tevī sasīdīt?

(T. dz.) Izsakām līdzjūtību Elitai Gadzānei sakarā ar MĀTES nāvi.

Kolhoza «Ezerciems» kolektīvs un arodkomiteja